

**UCHWAŁA NR XVIII/103/2016
RADY GMINY ŁONIÓW**

z dnia 18 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy Łonów na lata 2015-2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 446/ w związku art.3 pkt.3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju/ tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz.383/ RADA GMINY ŁONIÓW

u c h w a l a c o n a s t ę p u j e :

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Łonów na lata 2015-2022, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XV/82/08 z dnia 26 stycznia 2008 roku w sprawie zatwierdzenia Strategii Rozwoju Gminy Łonów

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łonów.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Antoni Szpak

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁONIÓW NA LATA 2015-2022

Łoniów, 2015

Spis treści

CZEŚĆ I	WPROWADZENIE	3
1.	Proces konstruowania dokumentu- podejście partycypacyjne	3
2.	Struktura dokumentu	5
CZEŚĆ II	DIAGNOSTYCZNA	7
DIAGNOZA OBECNEGO STANU GMINY ŁONIÓW		7
1.	Dane ogólne.....	7
2.	Infrastruktura ochrony środowiska.....	13
3.	Infrastruktura komunikacyjna	17
4.	Gospodarka.....	19
5.	Diagnoza demograficzna i sytuacja na rynku pracy	28
6.	Edukacja, kultura, sport i aktywność społeczna	33
7.	Finanse samorządu terytorialnego	37
8.	Gmina Łoniów na tle powiatu sandomierskiego i jego wybranych gmin	41
CZEŚĆ III	STRATEGICZNA	46
MISJA, WIZJA I GŁÓWNE PRIORYTETY ROZWOJU GMINY ŁONIÓW		46
1.	Wizja i misja gminy	46
2.	Ocena społeczna stanu wyjściowego – badania ankietowe, analiza SWOT gminy	48
3.	Uwarunkowania rozwoju gminy Łoniów	57
4.	Cele strategiczne rozwoju gminy Łoniów	61
5.	Podsumowanie zadań służących poprawie sytuacji na obszarze gminy	71
CZEŚĆ IV	WDROŻENIOWA	73
1.	Zadania realizacyjne i ich finansowanie.....	73
2.	Spójność strategii z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym, krajowym oraz z założeniami Unii Europejskiej.....	77
3.	Monitoring i ewaluacja strategii.....	85
4.	Wskaźniki realizacji strategii	86
Spis tabel i wykresów.....		89

CZEŚĆ I WPROWADZENIE

Na wstępie autorzy opracowania dziękują wszystkim uczestnikom spotkań warsztatowych za poświęcony czas, odpowiedzialność w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w procesie budowania Strategii Rozwoju Gminy Łoniów.

1. Proces konstruowania dokumentu- podejście partycypacyjne

Planowanie strategiczne, jako dynamiczny i ciągły proces zarządzania rozwojem, jest odpowiedzią na złożoną i zmieniającą się rzeczywistość społeczno-gospodarczą.

U podstaw planowania strategicznego leży założenie wypracowania wspólnego stanowiska, co do oceny stanu obecnego (wyjściowego) oraz co do wizji przyszłości i kierunków działania służących jej realizacji. Jako instrument zarządzania strategia rozwoju staje się więc wyrazem wspólnego dążenia do zaspokojenia społecznych potrzeb i aspiracji w drodze wdrażania przyjętych postanowień przy stałym monitorowaniu postępów oraz wprowadzaniu niezbędnych korekt.

Budowanie strategii wpływa na pobudzenie zbiorowego myślenia o przyszłości gminy oraz kształtuje aktywne postawy uczestników życia społecznego i gospodarczego. Poprawnie przygotowana strategia pozwala na alokację ograniczonych zasobów gminy w najistotniejszych dla niej obszarach prorozwojowych zwiększając skuteczność i efektywność działań, co zmniejsza rozpraszenie środków na działania mniej istotne. Stosowanie strategii ułatwia rozpoznawanie przyszłych warunków działania oraz przyspiesza proces wyboru projektów/przedsięwzięć.

Władze gmin powinny być w pełni świadome wpływu, jaki ich działania wywierają na warunki życia mieszkańców oraz tego, że muszą działać nie tylko dla dobra ludności, ale prowadzić działania razem z mieszkańcami. Powinny również zdawać sobie sprawę z wpływu zachodzących przemian na firmy i organizacje lokalne oraz wspólnie z nimi zwiększać możliwości osiągnięcia trwałego wzrostu

gospodarczego. Aby uzyskać maksymalne, możliwe do osiągnięcia efekty, władze gmin powinny razem z mieszkańcami i środowiskiem lokalnego biznesu tworzyć, a także aktualizować posiadane Strategie rozwoju.

U podstaw prac nad Strategią Rozwoju Gminy Łoniów leżała koncepcja podejścia partycypacyjnego, czego wyrazem były warsztaty strategiczne prowadzone przy udziale szeroko rozumianych interesariuszy oraz konsultacje z mieszkańcami. Podejście partycypacyjne zakłada planowanie oraz realizację programu rozwoju lokalnego przy udziale i zaangażowaniu społeczności lokalnej, która została zaproszona do udziału w procesie podejmowania decyzji o ważności celów do realizacji oraz do dzielenia się własnymi sugestiami na temat istotnych aspektów z życia gminy.

Takie podejście zapewniło uspołecznienie procesu planowania, który można określić jako ekspercko-społeczny. Oznacza to z jednej strony, że w codziennej pracy aktywnie uczestniczyli i kluczowe decyzje podejmowali specjaliści, z drugiej zaś, że wpływ na te decyzje mieli wszyscy zainteresowani mieszkańcy gminy. Aspekt ekspercki przejawiał się w uczestnictwie w procesie planowania przedstawicieli Urzędu Gminy i instytucji odpowiedzialnych za rozwój w poszczególnych obszarach, a także pracowników Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości, mających wiedzę i doświadczenie w planowaniu rozwoju gospodarczego. Wymiar społeczny to zebranie opinii nt. stanu obecnego i kierunków rozwoju gminy u mieszkańców gminy Łoniów (w drodze badania ankietowego realizowanego bezpośrednio oraz za pośrednictwem Internetu) i otwarty dla wszystkich dostęp do procesu planowania (warsztaty były otwarte dla wszystkich zainteresowanych wzięciem w nich udziału). Wyniki prac warsztatowych oraz sama Strategia zostały upublicznione, między innymi poprzez jej zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy, a więc dostępne dla wszystkich, którzy zechcieli wnieść uwagi i propozycje. Zostały one wzięte pod uwagę przed zatwierdzeniem ostatecznej wersji dokumentu przez Radę Gminy Łoniów.

Im więcej osób zaangażuje się w proces budowania strategii i im bardziej będą się one z nią utożsamiały, tym większa będzie szansa na jej pomyślną realizację. Strategia musi bowiem być akceptowana przez mieszkańców gminy jako ich dzieło i ich własna koncepcja przyszłości. Mieszkańcy gminy powinni więc być jej współautorami. W sprawach, które dotyczą ich samych są oni najlepszymi ekspertami i mają prawo współtworzenia strategii, są także materialnie zainteresowani przyszłością swojej gminy. Dlatego tak ważną sprawą jest autentycznie społeczny sposób budowania strategii.

Społeczność lokalna, która ma poczucie uczestnictwa w tworzeniu strategii jest silniej motywowana do wdrażania wyników swojej pracy i staje się jej naturalnym rzecznikiem.

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów spełnia wiele istotnych funkcji min.:

- daje władzy samorządowej możliwości poszukiwania i wyboru dróg optymalnego rozwoju gminy,
- jest wyznacznikiem właściwych decyzji, które zagwarantują realizację ustalonych zadań,
- daje podstawę do oceny skuteczności działania samorządu,
- ma za zadanie oddziaływać na podmioty funkcjonujące w gminie w kierunku koordynowania ich zachowań zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju gminy,
- informuje o kierunkach rozwoju gminy i zamierzonych działaniach samorządu,
- pełni również funkcję promocyjną.

W obecnych czasach maleje znaczenie funkcji kontrolnych strategii na rzecz wzrostu znaczenia funkcji informacyjnej oraz promocyjnej.

2. Struktura dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015 – 2022 składa się z czterech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: wprowadzenia; części diagnostycznej, obrazującej obecny stan gminy; części strategicznej, obejmującej misję, wizję i cele strategiczne rozwoju gminy, części wdrożeniowej, związanej z monitoringiem i ewaluacją dokumentu.

Strategia została opracowana w taki sposób, aby być dokumentem elastycznym, każda zmiana w otoczeniu i zaistnienie nowych warunków w przewidywalnej przyszłości nie będą powodowały pracy od początku, ale będą wymagały tylko przeredagowania zapisów i dostosowania dokumentu do tych nowych uwarunkowań.

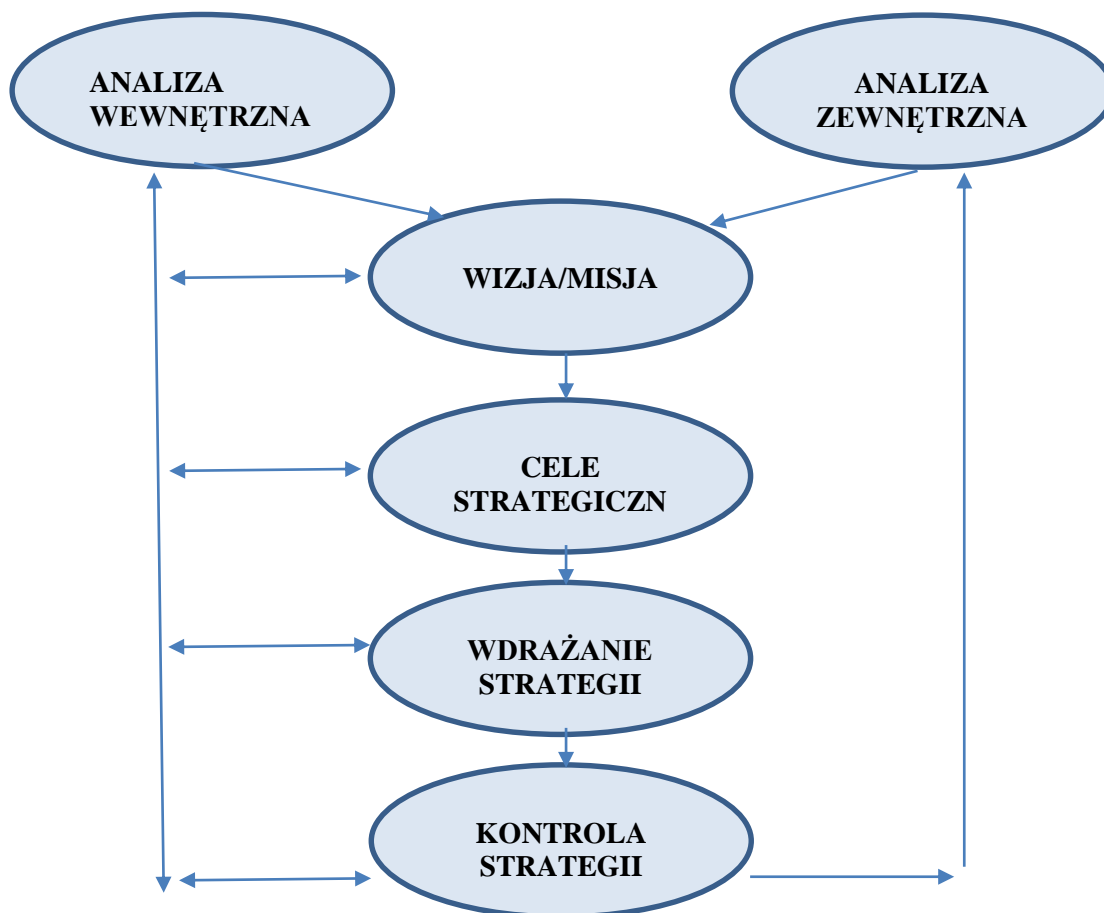
Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania strategii należą:

- dane Urzędu Gminy,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- wnioski z ankiet przeprowadzonych z mieszkańcami gminy,
- wnioski wypracowane podczas warsztatów grupowych.

Bardzo ważny jest fakt, że Strategia Rozwoju Gminy Łoniów jest kategorią dynamiczną, wyrażoną w zmianach zachodzących w społeczeństwie, a zwłaszcza w jakości jego życia, na skutek jej wdrożenia i osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.

Zarządzanie strategiczne jest procesem złożonym, składa się z wielu etapów i występuje w nim wiele podmiotów. Podstawowe elementy procesu przygotowania, formułowania, wdrażania oraz kontroli Strategii Rozwoju Gminy Łoniów przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 1 Proces zarządzania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

CZEŚĆ II DIAGNOSTYCZNA

DIAGNOZA OBECNEGO STANU

GMINY ŁONIÓW

1. Dane ogólne

Gmina Łoniów usytuowana jest w południowo-wschodniej części powiatu sandomierskiego nad lewym brzegiem Wisły. Leży we wschodniej części województwa świętokrzyskiego graniczącej z województwem podkarpackim. Wraz z gminami: Koprzywnica, Samborzec, Obrazów, Wilczyce, Dwikozy, Klimontów, Zawichost i Sandomierz tworzy powiat sandomierski. Gmina Łoniów powstała 1 stycznia 1973 roku w wyniku likwidacji gromadzkich rad narodowych w Łoniowie (7 sołectw), Sulisławicach (11 sołectw) i Świniarach (6 sołectw). Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dniem 1 września 1977r. gmina Łoniów licząca 30 sołectw została przyłączona do gminy Koprzywnica. Trwało to do dnia 30 września 1982r. Z dniem 1 października 1982r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów gmina Łoniów została ponownie powołana.

Stolicą gminy jest Łoniów, gdzie znajduje się siedziba władz samorządowych pełniących ważne funkcje związane z obsługą administracyjną mieszkańców gminy. Jest także ośrodkiem, w którym ulokowano instytucje ważne dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Duży wpływ na gminę miał przemysł siarkowy. Długie lata zapewniał zatrudnienie miejscowej ludności jednak po ograniczeniu wydobycia i likwidacji kopalń, gmina musi sobie poradzić z problemem usuwania skutków ich działania. Powstałe po wydobyciu siarki w kopalni Piaseczno wyrobisko zniekształca pejzaż i jest źródłem emisji substancji szkodliwych dla środowiska. Gmina zabiega o zakończenie jego rekultywacji. Po jej zakończeniu stworzone zostaną warunki do rozwoju różnych form turystyki i wypoczynku, w oparciu o powstały, sztuczny zbiornik wodny.

Łagodny klimat nadwiślańskiej gminy z upalnymi latami i niezbyt ostrymi zimami oraz z dużą liczbą słonecznych dni sprzyja zarówno uprawom rolniczym jak też funkcjom rekreacyjnym.

Łoniów jest starą miejscowością usytuowaną przy królewskim szlaku wiodącym z Krakowa do Sandomierza. Według źródeł historycznych wieś Łoniów - dawniej Łuniów, występuje już w roku 1153. Była to prywatna fundacja rodu Kościesza vel Strzegonia. Cała niemal parafia stanowiła wówczas żupę tego rodu. Dziesięcinę z niej pobierał klasztor jędrzejowski. Za Długosza wieś Łoniów oddawała dziesięcinę do biskupstwa krakowskiego. W 1440 roku w Łoniowie istniał już kościół. W XV wieku Łoniów był dziedzictwem Pawła Gniewosza, później Jana Wnorowskiego hrabiego Strzegonia. W 1596r. przeszedł w ręce Chrzanowskich. Następnie należał do Kuczkowskich i Moszyńskich. Nagrobki kościelne zaczynają się od 1624r. Wg Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego dobra łoniowskie składały się z folwarków: Łoniów, Zawidza, Skrobno, Łukowiec, wsi: Piotrówka, Łukowiec, Wnorów, Zawidza. Istniały tam młyn wodny, wiatrak i cegielnia. Nieopodal Łoniowa znajdują się Sulistawice – jedna z najstarszych osad ziemi sandomierskiej. Już w pierwszej połowie XIII wieku znajdował się tam ośrodek kultu religijnego. W połowie XV wieku był tam już Kościół parafialny drewniany p.w. Narodzenia Panny Maryi. Dziedzicami wsi byli: Jan Lenartowicz i Albert Gorzycyński. Dziesięcinę z łańców pobierał klasztor jędrzejowski. Kościół tutejszy stał się głośnym od połowy XVII wieku w całej ziemi sandomierskiej za przyczyną cudownego obrazu Matki Boskiej, który wedle akt kościelnych miała przywieźć ze wschodu w 1610 roku Dorota Ografina.

Źródło: Urząd Gminy w Łonowie

a) Powierzchnia

Powierzchnia gminy wynosi 87 km², co stanowi około 12,9 % powierzchni powiatu. Obejmuje 30 miejscowości: Bazów, Bogoria, Chodków Nowy, Chodków Stary, Gągolin, Gieraszwice, Jasienica, Jeziory, Kępa Nagnajewska, Krowia Góra, Królewice, Łązek, Łonów, Łonów - Kolonia, Otoka, Piaseczno, Przewłoka, Ruszcza Kolonia, Ruszcza - Płaszczyzna, Skrzypaczowice, Skwirzowa, Sulisławice, Suliszów, Świniary Nowe, Świniary Stare, Trzebieszawice, Wnorów, Wojcieszyce, Wólka Gieraszwowska i Zawidza.

Ogólna liczba mieszkańców w 2014 r wynosiła 7560 osób. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawione są w rozdziale III Strategii.

Źródło: Urząd Gminy w Łonowie

b) Środowisko przyrodnicze

Pod względem geograficznym gmina Łoniów położona jest na pograniczu dwóch krain fizjograficznych: Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej i Kotliny Sandomierskiej.

Wyżyna Sandomierska rozciąga się pomiędzy Górami Świętokrzyskimi na zachodzie i południowym zachodzie, Przedgórzem Iłżeckim na północy, a doliną Wisły na wschodzie. Fundament jej stanowią skały budujące Góry Świętokrzyskie, we wschodniej części osady pochodzenia morskiego (miocen). Cały obszar jest pokryty utworami lessowymi, powierzchnia jego jest zrównana. Rozcinają ją płynące tu rzeki, Koprzywianka, Opatówka, Kamionka i Świślina. Wysokość wynosi od 180 m n.p.m w okolicach Sandomierza do 300 m n.p.m u podnóża Gór Świętokrzyskich.

Kotlina Sandomierska jest rozległym zapadliskiem o założeniu tektonicznym, zwanym zapadliskiem przedkarpackim, wyerodowanym przez rzeki, o kształcie zbliżonym do trójkąta, wypełnionym mioceńskimi osadami (do 2500 m miąższości na skraju Karpat). W dolinach rzek występują osady czwartorzędowe (piaski i gliny morenowe). W regionie występują złoża gipsu i siarki.

Na terenie gminy znajdują się formy ochrony środowiska:

- Natura 2000: Ostoja Żyznów PLH260036, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049;
- Jeleniowsko – Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Dębina nad Zimną Wodą”.

Pod względem geologicznym teren gminy znajduje się w obrębie najbardziej wysuniętej na północ części Zapadliska Przedkarpackiego. Na terenie gminy eksploatowano złoża siarki w Piasecznie. Eksploatacja siarki została zakończona jednak przemysł siarkowy wycisnął trwałe piętno na obliczu gminy. Na obszarze gminy występują złoża piasków szklarskich w Piasecznie. Natomiast kopalnia piasku w Świniarach Nowych została zrehabilitowana. Główne rzeki to: Wisła, Koprzywianka, Kacanka, Zawidzanka.

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

c) Klimat, gleby i wody

Klimat

Lokalne warunki klimatyczne są zróżnicowane. Do obszarów o najkorzystniejszych warunkach klimatycznych należą zachodnie sołectwa gminy. Są to tereny dobrze nasłonecznione i przewietrzane o korzystnej wilgotności powietrza. Obszary o mniej korzystnych warunkach to tereny położone w dolinie

Wisły i w obniżeniach terenu ponieważ występuje tu stagnacja i spływ zimnych mas powietrza. Okresowo mogą pojawiać się zjawiska inwersji temperatury. Część gminy Łoniów wchodzi w skład Jeleniowsko - Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na tym terenie obowiązuje zasada utrzymywania właściwych proporcji terenów związanych z uprzemysłowieniem i intensywnym rolnictwem oraz terenów leśnych, wód otwartych i trwałych użytków zielonych

Wody

Strefa Wysoczyzny Sandomierskiej - obszar wysoczyzny lessowej jest rejonem praktycznie bezwodnym. Budują go trzeciorzędowe ility krakowieckie. Lokalne ujęcia szczelinowe występują jedynie w płytkich utworach czwartorzędowych o niewielkiej wydajności do 2 m³/h.

Gmina Łoniów leży na pograniczu Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej i Kotliny Sandomierskiej, w dolinie Wisły. Obszar gminy należy do zlewni Koprzywianki – rzeki wpadającej do Wisły. Dopływem Wisły jest też Zawidzanka, zaś Koprzywianki – Kacanka. Koprzywianka bierze swój początek we wschodniej części głównego pasma Gór Świętokrzyskich, w obrębie Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego.

Dolina Koprzywianki, aż do ujścia Kacanki jest wąska i głęboka potem rozszerza się do około 1200 metrów. Rzeka spowalnia swój bieg i płynie meandrami przez dolinę. Od Koprzywnicy do ujścia, Koprzywianka płynie sztucznym korytem, wykopanym w latach dwudziestych XX wieku i jest na tym odcinku obwałowana.

Na terenie gminy istnieją studnie z których woda czerpana jest do celów chemizacyjnych w miejscowościach: Przewłoka, Kępa Nagnajewska, Chodków Stary, Chodków Nowy, Piaseczno, Krowia Góra, Bogoria, Świniary Nowe, Łoniów, Wnorów, Gierszowice, Zawidza, Skrzypaczowice, Łązek, Gągolin. Jakość tej wody nie musi odpowiadać normom dla wód pitnych.

Gleby

W regionalizacji geobotanicznej teren gminy wchodzi w skład okręgu Wyżyny Sandomierskiej i Kotliny Sandomierskiej. Wyżyna Sandomierska zbudowana jest ze skał paleozoicznych. Powierzchnia skał paleozoicznych została zrównana tu w wyniku działania procesów denudacyjnych. Wyżyna ma strukturę antyklinalną, a występujące tu osady kambru i ordowiku są silnie sfałdowane i przykryte utworami czwartorzędowymi na większości terenu gminy. W południowej części gminy warstwę przykrycia stanowią ility trzeciorzędowe. Dominuje tu lessowy typ gleby, co sprzyja intensywnej erozji. Pokrywa lessowa bardzo podatna na erozję jest silnie rozcięta szeregiem dolin i wąwozów tworząc urozmaiconą powierzchnię.

Kotlina Sandomierska jest rozległym obniżeniem denudacyjnym o założeniu tektonicznym, wyrzeźbionym w mało odpornych utworach mioceńskich, wypełniających zapadlisko podkarpackie. Jej podłoże składa się z osadów mioceńskich, pozostałościach po istniejącym tu morzu. Na utworach starszego podłoża zalegają osady czwartorzędowe w postaci piasków, żwirów i glin morenowych. Wypełniają one dna dolin rzecznych, gdzie osiągają znaczną miąższość (20 - 30 m). Pokrywają także osady mioceńskie obszarów wysoczyznowych, jednak tam uległy procesom denudacji, stąd ich miąższość jest bardzo niewielka. Na niektórych obszarach występują także pokłady lessu. Kotlina Sandomierska jest w większości regionem równinnym lub lekko pofałdowanym.

Dorzecze Koprzywianki zbudowane jest z piaskowców, kwarcytów i łupków kambryjskich, a także wapieni i dolomitów. Podłoże doliny Kacanki tworzą wapienie, ily krakowieckie i żwiry trzeciorzędowe. Na całym obszarze zalegają lessy, tylko w zlewni Kacanki dominują piaski. Rzeki regionu wcięte są w lessowe podłoże od 20 do 60 m.

d) Surowce naturalne

Na terenie gminy istnieją dwa udokumentowane złoża surowców mineralnych:

1. "Świniary" złoża siarki rodzimej udokumentowane w kategorii C1 w 1957 r. o zasobach 80 tys. ton. Złoże nieeksploatowane,
2. "Świniary II" złoża piasków kwarcytowych szklarskich udokumentowane w kategorii C2 o zasobach 6 084 tys. ton. Złoże nieeksploatowane.

2. Infrastruktura ochrony środowiska

a) Gospodarka wodno-ściekowa

Aktualnie gmina posiada 2 własne ujęcia wody „Ruszcza” w Ruszczy Kolonii i „Zawidza” w Zawidzy, gdzie zatwierdzone zasoby wynoszą 76 m³/h. Ujęcia te mają wydajność wystarczającą do zaspokojenia potrzeb gminy. Woda ujmowana jest z utworów piaszczystych trzeciorzędu. Zawiera ponadnormatywne ilości żelaza i magnezu, co wymaga prostego uzdatniania.

Według stanu na 31.12.2014 r. na terenie gminy dostępnych jest ok. 151 km sieci wodociągowej, z której korzysta 7142 odbiorców. Utrudnienia w dostępie do wody wynikają z oddalenia od zwartej zabudowy. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie dobudowywana pod nowo powstające budownictwo, stale wzrasta też liczba mieszkańców korzystających z sieci. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło w 2014 roku (dane GUS) 19,8 m³/mieszkańca plasując gminę w grupie gmin oszczędnie gospodarujących wodą. Pod względem liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej gmina zajmuje 1 miejsce wśród 9 gmin powiatu sandomierskiego.

Mimo to należy także usprawnić działanie systemu wodociągów grupowych „Ruszcza” i „Zawidza” w zakresie rozwiązań technicznych i systemu zarządzania układem.

b) Gospodarka odpadami

Oczyszczalnie ścieków

Gmina Łoniów posiada oczyszczalnię ścieków w Świniarach Nowych. Dużym problemem gminy jest niedostateczna sieć kanalizacji sanitarnej. Ma to duży wpływ na stan środowiska naturalnego w gminie. Gospodarstwa wiejskie do gromadzenia ścieków wykorzystują okresowo opróżniane zbiorniki bezodpływowe. Ścieki są wywożone przez prywatnych przewoźników do pobliskich oczyszczalni.

W celu zmiany tego stanu i poprawy sytuacji związanej z ochroną środowiska w gminie, przystąpiła ona do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki. Aktualnie już 6 gmin należących do Związku zrealizowało oczyszczalnie komunalne. Kolejną inwestycją realizowaną na terenie gminy Łoniów będzie sukcesywna rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach, które jeszcze nie są włączone do systemu.

Wysypiska śmieci

Gmina Łonów należy do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki. Obsługę gminy zgodnie z gminnym programem gospodarki odpadami zapewnia wysypisko w Janczycach. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach posiada status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Regionie Gospodarki Odpadami numer 1 Województwa Świętokrzyskiego. Obejmuje zasięgiem 150 tysięcy mieszkańców.

Na terenie zakładu znajdują się trzy instalacje służące do zagospodarowania odpadów:

- Instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów - służy do przetwarzania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki. Zakład odzyskuje surowce wtórne: papier, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, metale żelazne i nieżelazne.
- Kompostownia- instalacja do stabilizacji odpadów biodegradowalnych składa się z trzech modułów systemu Biodegma oraz placu dojrzewania o powierzchni 7 tys. m².
- Kwaterna składowania – składa się z dwóch kwater o powierzchni 3,64 ha. Deponowane są tu odpady pochodzące z mechanicznego przetwarzania komunalnych odpadów zmieszanych, pozostałości z sortowania oraz inne odpady, które nie nadają się do odzysku.

W gminie realizowany jest program selektywnego zbierania śmieci, za zbiórkę których odpowiedzialny jest również Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych. Ogranicza to nielegalne pozbywanie się śmieci.

c) Zaopatrzenie w energię

Stan sieci energoelektrycznych i zaopatrzenia w energię jest zróżnicowany. Na terenie gminy znajduje się komunalna stacja elektroenergetyczna oraz przebiega linia energetyczna 110 kV. Do wszystkich gospodarstw doprowadzona jest energia elektryczna, jednak sieć energoelektryczna w niektórych miejscowościach, w tym również w wybranych rejonach Łoniowa wymaga modernizacji (reelektryfikacji).

d) Zaopatrzenie w ciepło

Przez teren gminy przechodzi zrealizowany gazociąg średnioprężny 0 150 ze stacją redukcyjno – pomiarową 1° w Szymanowicach (gm. Klimontów). Gmina Łoniów jest bardzo słabo zgazyfikowana. W 2014 r. do sieci gazociągowej liczącej 70,57 km przyłączonych było 471 odbiorców. Od 2012 roku długość sieci wzrosła zaledwie o 31 m, a liczba odbiorców wzrosła o 18. Można więc stwierdzić, że stan zgazyfikowania gminy jest niezadawalający. W oparciu o istniejącą stację redukcyjno - pomiarową należy doprowadzić do pełnej gazyfikacji gminy poprzez realizację sieci rozdzielczej średnioprężnej w sołectwach: Bazów, Bogoria, Gieraszwice, Jeziory, Królewice, Otoka, Piaseczno, Ruszcza Kolonia, Ruszcza Wieś, Skwirzowa, Suliszów, Trzebieszawice, Wnorów, Wojcieszyce, Zawidza. Należy podtrzymać tendencję do zastępowania starych lokalnych kotłowni opalanych węglem i koksem na nowoczesne systemy wykorzystujące gaz jako czynnik grzewczy.

Tabela 1 Zaopatrzenie w gaz w gminie Łoniów w latach 2012-2014.

Rok	Czynne przyłącze gazowe do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [km]	Ludność korzystająca z sieci gazowej [l. gospodarstw]
2014	70,57	471
2013	70,53	456
2012	70,26	453

Źródło: Bank Danych Lokalnych –GUS

e) Wykorzystanie energii odnawialnych

W 2010 r. zakończono prace instalatorskie objęte operacją pn. „Modernizacja systemów ciepłowniczych z wykorzystaniem technologii energooszczędnej i odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej Gminy Łoniów” współfinansowaną z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie 3.3 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

W ramach zadania zmodernizowano kotłownie poprzez montaż energooszczędnych pieców kondensacyjnych. Zainstalowano systemy solarne (po 20 m² na każdej szkole), które podgrzewają ciepłą wodę użytkową i wspomagają centralne ogrzewane.

W szkołach w Świniarach i w Gierszowicach wymieniono instalację centralnego ogrzewania. Proces sterowania ogrzewaniem został zautomatyzowany.

Udział energii odnawialnej w zużyciu energii brutto utrzymuje się na poziomie 0,5%.

3. Infrastruktura komunikacyjna

a) Komunikacja drogowa

Przez teren gminy Łoniów przebiega 23,38 km dróg krajowych tj.:

- droga krajowa nr 79 prowadząca z Warszawy do Bytomia przez Kozienice, Sandomierz, Kraków i Katowice. Jest to droga o klasie technicznej G;
- droga krajowa nr 9 – Radom - Ostrowiec Świętokrzyski - Lipnik – Łoniów – Rzeszów - Barwinek – Granica Państwa Polska - Słowacja
- droga wojewódzka nr 872 Jasienica - Otoka.

Stanowią one podstawowe połączenie gminy z sąsiednimi gminami, miastami powiatu, województwa i kraju.

Przez teren gminy przebiega 9 dróg powiatowych o długości 35,78 km. Drogi te administrowane są przez Zarząd Dróg Powiatowych. Mają one duże znaczenie w połączeniach międzygminnych i lokalnych i przy bezpośredniej obsłudze terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

Uzupełnieniem sieci komunikacyjnej są drogi gminne. Pod zarządem gminy znajduje się 44,45 km dróg gminnych, w tym 32,02 km o nawierzchni ulepszonej. Stan techniczny nawierzchni dróg w gminie jest mało zadowalający i wymaga remontów.

Tabela 2 Komunikacja drogowa w 2014 roku

	Wartość	Jedn.
Drogi gminne długość ogółem [km]	44,45	km
Drogi gminne o nawierzchni ulepszonej [km]	32,02	km

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

Przez gminę Łoniów przebiega linia kolejowa do przewozów pasażerskich i towarowych. Nie jest jednak prognozowany wzrost znaczenia tych przewozów dla obszaru gminy na linii nr 70 Chmielów – Włoszczowice. Ze względu na znikomy ruch pasażerski nie przewiduje się reaktywowania przystanku kolejowego w Łążku. Istnieje możliwość wykorzystania bocznicy kolejowej po likwidowanej kopalni do obsługi komunikacyjnej.

b) Telekomunikacja

W dziedzinie łączności telekomunikacyjnej mieszkańcy Łoniowa korzystają z usług Telekomunikacji Polskiej oraz operatorów prywatnych telefonii cyfrowej: Plus, T-Mobile oraz Orange. Natomiast dostęp do Internetu możliwy jest zarówno poprzez sieć telekomunikacyjną, jak i drogą radiową. Istnieje potrzeba rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej powszechny dostęp do Internetu szerokopasmowego.

4. Gospodarka

a) Użytkowanie gruntów w gminie Łoniów

Gmina Łoniów to gmina typowo rolnicza. Ludność zamieszkująca jej teren utrzymuje się głównie z działalności rolniczej. Dużą powierzchnię w użytkowaniu gruntów zajmują grunty orne -30% i sady 26%, 19 % lasy i grunty leśne. Na terenie gminy Łoniów występują zarówno gleby bardzo dobrej jak i słabej jakości. Produkcja rolna odbywa się na wszystkich typach gleb. Różnorodne warunki do produkcji rolnej wynikają z naturalnych walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Najwyższą przydatność do produkcji rolnej posiadają gleby położone w dolinach Wisły i Koprzywianki oraz kompleks gleb skoncentrowany na wysoczyźnie i ciągnący się od miejscowości Krowia Góra poprzez Łoniów, Ruszczę Wieś, Ruszczę Płaszczyznę, Sulisławice aż do Wojcieszyc.

Największą powierzchnię gminy zajmują gleby klas II-III, które podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przeznaczanie tych gruntów na cele nierolnicze wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Na tych obszarach uprawia się najbardziej wymagające ze wszystkich zbóż: pszenicę ozimą, jęczmień jary i pszenicę jarą. Uprawiane są także rośliny okopowe, a z roślin przemysłowych: burak cukrowy. Największe powierzchnie buraka cukrowego odnotowano we wsiach: Łoniów, Gieraszwice, Wólka Gieraszwowska, Wnorów i Bazów.

Ponadto w produkcji roślinnej Łoniowa ważne miejsce zajmuje produkcja owoców i warzyw. Związane jest to z korzystnym wpływem Kotliny Sandomierskiej, której klimat pozwala na uprawę roślin o dużych wymaganiach glebowo – klimatycznych. Uprawia się tu: jabłonie, śliwy, wiśnie, a także truskawki.

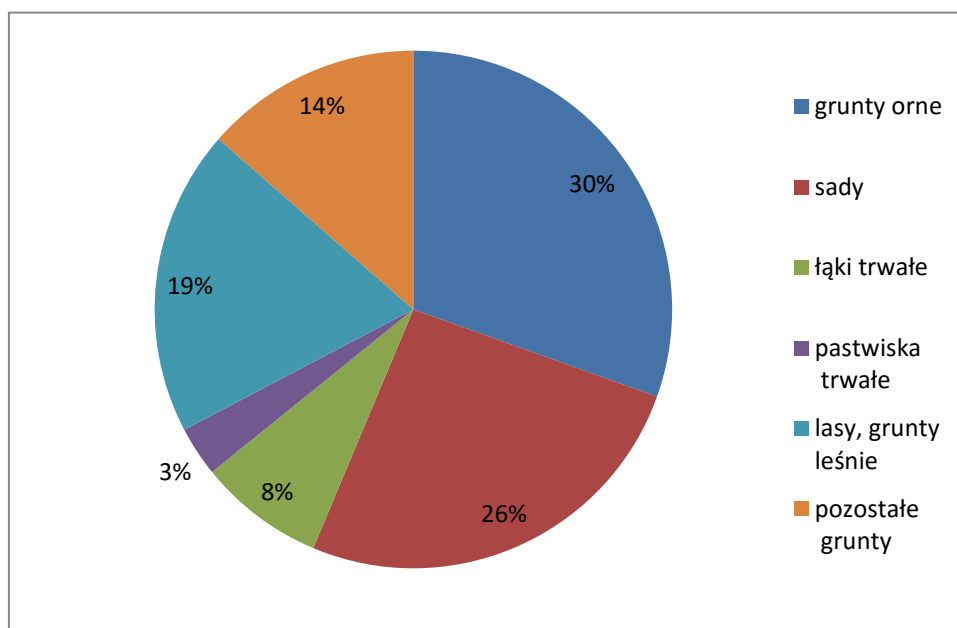
Gmina posiada dość korzystną strukturę agrarną na tle innych gmin (średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie to 4,26 ha w województwie 4,6 ha). Największą liczbę gospodarstw rolnych stanowią te, których powierzchnia użytków rolnych liczy od 3 do 5 ha.

Tabela 3 Użytkowanie gruntów w gminie Łoniów. Stan w dniu 31XII 2013 r.

Grupy użytkownikó w gruntów	Ogólna powierzchnia gruntów	Użytki rolne w hektarach					Lasy, grunty leśne	Pozostałe grunty
		Razem	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe		
Ogółem- powierzchnia administra- cyjna	8470,23	5700,73	2580,6	2190	666,5	263,63	1621	1148,5
Gospodars- twa indywidua- lne	6441,12	5486,12	2569,9	2122	564,5	229,72	812,4	142,6

Źródło: Urząd Gminy w Łoniów

Wykres 1 Użytkowanie gruntów rolnych w gminie Łoniów w 2014r.

Źródło: Urząd Gminy w Łoniów

b) Rodzaje gleb

Największy udział w powierzchni ogólnej gminy mają użytki rolne. Grunty orne stanowiące 30% ogółu powierzchni gruntów posiadają wysokie klasy bonitacyjne. W Kotlinie Sandomierskiej występują gleby biellicowe i pseudobiellicowe wykształcone przeważnie na piaskach pochodzenia fluwioglacjalnego, pokrytych najczęściej lasami iglastymi. Gleby biellicowe przekształcone działalnością człowieka nazywane są glebami pseudobiellicowymi. Wykształciły się one na warstwach istebniańskich dolnych, piaskowcach i łupkach ilastych z gleb lessowych i lessopodobnych, piasków całkowitych i niecałkowitych. Gleby Wyżyny Sandomierskiej to przeważnie czarnoziemy i gleby brunatne wykształcone na lessach.

Gmina posiada korzystne dla rolnictwa warunki klimatyczne o małej zmienności. Na terenach położonych w obrębie Wyżyny Sandomierskiej liczba dni z przymrozkami wynosi od 120 do 135 dni. Opady kształtują się w granicach 550- 650 mm/rok, a liczba dni okresu wegetacyjnego średnio wynosi od 200 do 220 dni.

Liczba dni, w których temperatura powietrza spada poniżej 0,0 stopni C wynosi 47,6, a liczba dni z pogodą bardzo ciepłą bez opadów zamyka się w przedziale 30 – 35. Średnioroczny okres przypadający na pogodę z opadami obejmuje 46 – 53 dni. Suma roczna opadów waha się w granicach 450 – 500 mm, a średnioroczna amplituda temperatury powietrza jest jedną z wyższych w kraju: 21 – 22 stopnie C. Wiatry są tu słabe, zachodnie.

W dolinie Wisły średnia temperatura wynosi 8 °C i obniża się w kierunku południowym. W ciągu roku liczba dni z przymrozkami waha się od 90 do 100 dni. Pierwsze przymrozki pojawiają się w połowie października, zaś ostatnie jeszcze pod koniec kwietnia. Największe zachmurzenie występuje od listopada do lutego, a maksymalne w grudniu. Największe nasłonecznienie występuje w lecie. Średnio słońce świeci przez około 5 godzin dziennie natomiast zimą 2 godziny. Na dnie Kotliny Sandomierskiej, a zwłaszcza na obszarze niskich teras Wisły i Raby liczba dni pogodnych maleje na skutek częstego zachmurzenia spowodowanego mgłami i inwersją temperatury. Przeważają wiatry zachodnie – 26% i południowo-zachodnie – 24%. Na terenie Kotliny Sandomierskiej średnioroczne opady to ok. 800 mm. Udział opadów śnieżnych w opadzie rocznym waha się w granicach od 7 do 10%. Zaleganie pokrywy śnieżnej trwa 50 - 60 dni. Pokrywa śnieżna dochodzi do 50 cm, występuje ona na przełomie stycznia i lutego. W ostatnich latach obserwuje się jednak stopniowe ocieplenie klimatu, co uwidacznia się niemal bezśnieżnymi zimami. Klimat Kotliny cechuje zmienność stanów pogodowych oraz częste zmiany temperatury. Klimat gminy jest korzystny dla większości roślin uprawianych w Polsce.

Tabela 4 Klasyfikacja bonitacyjna gleb

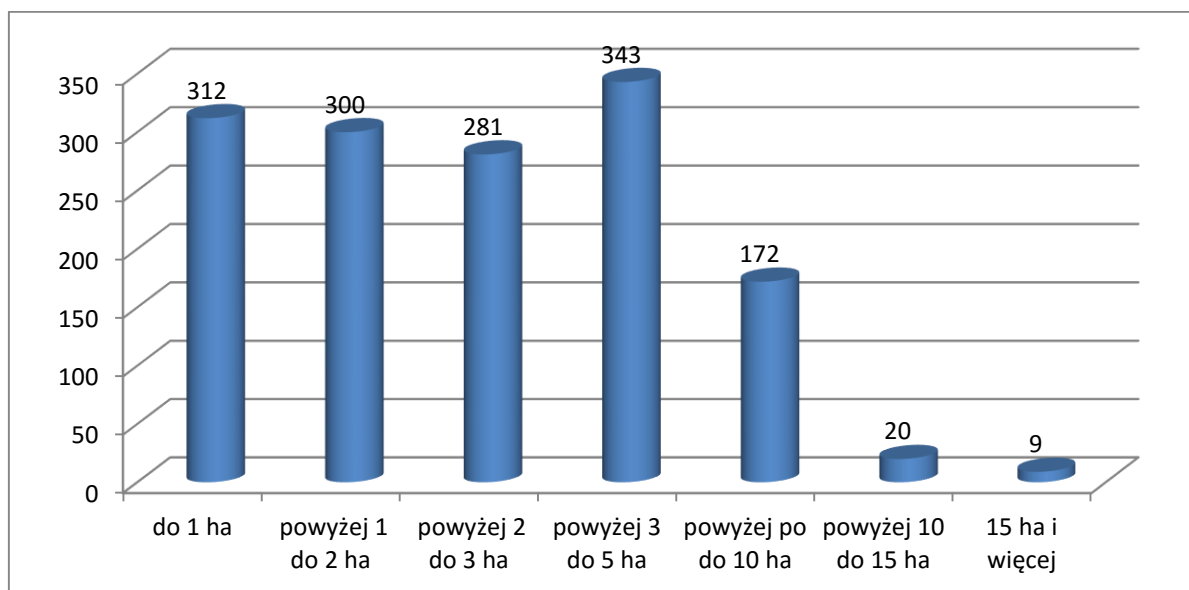
Klasyfikacja bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Udział %
Klasa I	109,56	1,29
Klasa II	1221,52	14,40
Klasa IIIa	1525,20	17,99
Klasa IIIb	973,73	11,48
Klasa IVa	602,10	7,10
Klasa IVb	482,8	5,69
Klasa V	377,26	4,45
Klasa VI	482,9	5,69
Inne (drogi, tereny zabudowane, nieużytki)	1148,5	13,54
Is	1556,66	18,36
Razem		100

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

d) Gospodarstwa rolne i agroturystyczne

Na terenie gminy znajduje się 1437 gospodarstw rolnych (stan na koniec 2010r.). Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,26 ha (w województwie 4,6 ha). Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa, które posiadają do 5 ha, a najmniej liczną posiadające powyżej 15 ha. Największą część upraw stanowią uprawy zbóż, warzyw oraz uprawy sadownicze. Na terenie gminy w roku 2014 funkcjonowały 2 gospodarstwa agroturystyczne. Brak jest gospodarstw ekologicznych. Gospodarstwa rolne zajmowały powierzchnię 6441,12 ha.

Wykres 2 Gospodarstwa rolne według grup użytków rolnych według powszechnego spisu rolnego 2010 w gminie Łoniów

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

e) Pogłowie zwierząt gospodarskich

Według danych uzyskanych w Powszechnym Spisie Rolny w 2010 roku w gminie Łoniów z pogłowia zwierząt dużych największą liczbę stanowiły: trzoda chlewna – 536 i bydło - 418 sztuk. Obsada bydła, a szczególnie obsada trzody chlewnej stale ulega zmniejszeniu, co jest spowodowane brakiem opłacalności produkcji zwierzęcej oraz problemami ze sprzedażą.

f) Działalność produkcyjna i usługowa

Gmina Łoniów charakteryzuje się niskim tempem przyrostu nowych podmiotów gospodarczych w porównaniu do innych gmin powiatu sandomierskiego. W 2014r. w rejestrze Regon na 10 tys. mieszkańców zarejestrowanych było 398 podmiotów gospodarki narodowej, gdzie w całym powiecie wskaźnik ten wynosił 592 (w woj. 866) W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost o 15 podmiotów.

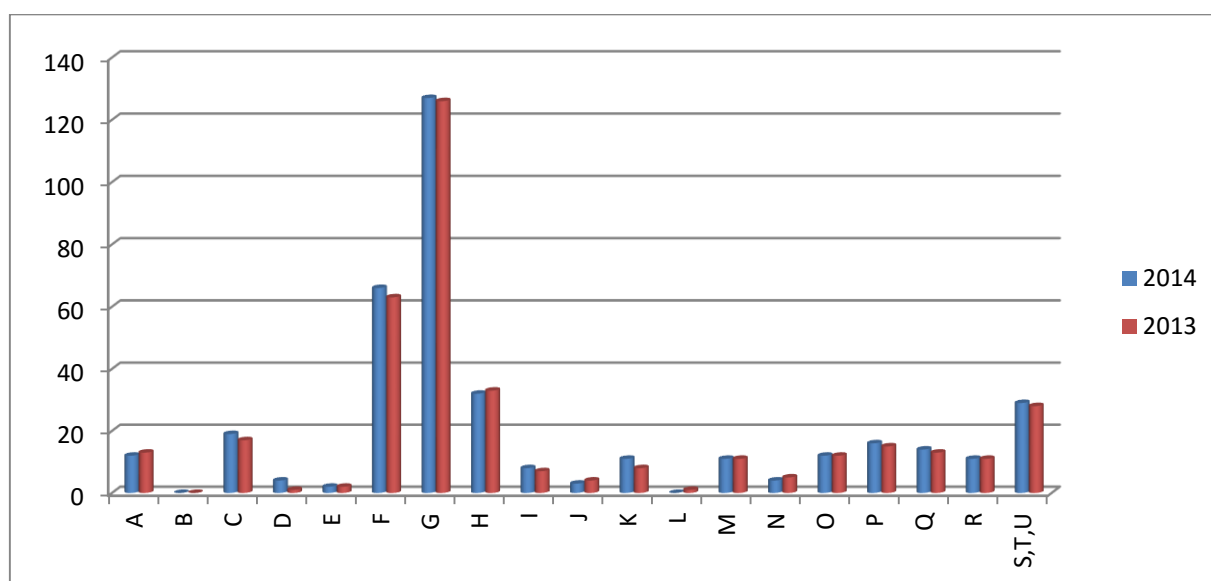
W Urzędzie Gminy w Łoniowie w 2014 r. zarejestrowanych było 230 indywidualnych działalności gospodarczych. W okresie tym wyrejestrowało się 17 firm, a powstało 31 nowych.

Tabela 5 Podmioty gospodarcze w gminie Łoniów w latach 2012-2014.

ROK	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
2014	230	17	31
2013	216	25	35
2012	226	20	22

Źródło: Bank Danych Lokalnych - GUS

Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2013-2014r.r.według sekcji PKD.

Źródło: Bank Danych Lokalnych -GUS

W 2014r. na terenie gminy Łoniów zarejestrowanych było 381 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcji G- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 127 podmiotów. Podobnie sytuacja przedstawiała się w 2013-126 podmiotów. Kolejną liczną grupę przedsiębiorstw stanowiły zarejestrowane w sekcji F- budownictwo – 66 podmiotów w 2014r. i 63 podmioty w 2013r.

Duża liczba podmiotów zarejestrowana jest również w sekcji STU– pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i H – transport i gospodarka magazynowa oraz C- przetwórstwo przemysłowe. Gmina charakteryzuje się wysokim poziomem udziału sektora prywatnego w strukturze własności przedsiębiorstw, co daje stabilność gospodarczą gminie i jest podstawą jej rozwoju gospodarczego. Z roku na rok wzrasta liczba przedsiębiorstw jednak nadal wzrost ten w gminie jest słaby. Jest to wynikiem braku środków na rozpoczęcie działalności oraz rolniczego charakteru gminy.

f) Turystyka

Nadwiślańska gmina Łoniów ma niezwykle malowniczy krajobraz o dużym zróżnicowaniu, gdyż leży w granicach trzech mezoregionów, Wyżyny Sandomierskiej, Niecki Połanieckiej i Niziny Nadwiślańskiej. W północnej części gmina ma krajobraz typowy dla wyżyn lessowych, pofałdowany z głębokimi jarami i wąwozami. W części południowo-wschodniej krajobraz jest typowo nadrzecznym, pełnym meandrów, zakoli i starorzeczy. Na tym terenie spotkać możemy także jeziora i zabagnienia, często porośnięte drzewami, najczęściej wierzbą, co buduje zupełnie inny charakter krajobrazu od tego panującego na północnym wschodzie gminy. Ostatnią zaś część krajobrazu stanowi Niecka Połaniecka na terenach południowo- zachodnich, gdzie krajobraz staje się płaski i równinny i nieco tylko pofałdowany. Odrębny charakter krajobrazów czyni tereny gminy niezwykle ciekawymi.

Szlachta budowała tu swe majątki prowadząc działalność rolniczą. Zjawisko to ulegało różnym procesom i trwało aż do wybuchu II wojny światowej. Procesy te prowadziły do wytworzenia się swoistego krajobrazu folwarcznego, gdzie niemal w każdej wsi istniał folwark, będący centrum miejscowości, pod względem nie tylko ruralistycznym, ale i kulturowym.

Do największych zabytków gminy Łoniów należą:

Sulisławice – sanktuarium

Neogotycki Kościół w Sulisławicach z lat 1871 - 1888 jest najświetniejszym i najbardziej żywotnym obecnie Sanktuarium Maryjnym w diecezji sandomierskiej. Sanktuarium tworzy zabytkowy zespół dwóch kościołów, w którym znajduje się XV wieczne dzieło „Misericordia Domini”, cudowny obraz Matki Boskiej Bolesnej zwanej w tym wizerunku przez miejscowych Matką Boską Sulisławską bądź Sulisławicką. W sąsiedztwie wznosi się Kościół z XIII w. z romańskim portalem, rozbudowany ok. 1600r. W dawnej zakrystii mieści się Izba Pamięci Partyzanckiego Oddziału „Jędrusiów”.

Łoniów – kościół

Parafia w Łoniowie istnieje już w 1319 roku i zaliczona jest do archidiaconatu sandomierskiego. Jan Długosz podaje, że w roku 1440 stał w Łoniowie kościół murowany pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa. Kościół ma jedną nawę, a zbudowany jest w kształcie krzyża. Kaplica Matki Bożej Szkaplerznej została zbudowana przez Łukasza Moszyńskiego, właściciela Łoniowa, w roku 1759. Przeciwległą kaplicę św. Franciszka Ksawerego wybudował przy końcu XVIII w. hr. Ignacy Hilary Moszyński. Obecnie w kościele znajduje się pięć ołtarzy drewnianych: wielki z obrazem św. Mikołaja Bpa Patrona kościoła, w górze obraz Matki Bożej Bolesnej, boczny św. Jana Nepomucena, boczny św. Józefa. W kaplicy prawej obraz Matki Bożej Szkaplerznej, w kaplicy bocznej po lewej stronie św. Franciszka Ksawerego. Pod chórem znajdują się stalle z obrazami 12 Apostołów, z roku 1754.

Łoniów – pałac Moszyńskich

Pałac Moszyńskich wzniesiony dla rodziny Moszyńskich przez architekta Antoniego Łuszczkiewicza w 1885r. stanowi ciekawy obiekt turystyczny Łoniowa. Budowla w typie neorenesansowej willi z wieżyczką i tarasami otoczona jest niewielkim parkiem z okazami starodrzewu założonym w 1912 roku wg projektu Stefana Celichowskiego. Po remoncie przeprowadzonym w 1976 r. znajdowała się tu Placówka Opiekuńczo Wychowawcza - Dom Dziecka. Efektowne usytuowanie, piękno pałacowych elewacji i bliskość romantycznego parku tworzą nastrój wyjątkowy, dzięki któremu łatwo można wyobrazić sobie urodę tej siedziby w odległych już czasach jej rozkwitu.

Na terenie gminy Łoniów istnieje 12 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Z pośród nich, 6 wchodzi w skład dwóch zespołów zabytków istniejących na terenie gminy.

Lista obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

Łoniów

- kościół parafialny p.w. św. Mikołaja, nr rej.: 220 z 02.10.1956, obecnie pod numerem A 696; □
- cmentarz parafialny, nr rej.: 330 z 09,04,1985, obecnie pod numerem A 697.

Zespół pałacowy: □

- pałac, nr rej.: 128 z 08.02.1978, obecnie pod numerem A 698;
- park, nr rej.: 694 z 19.12.1957, obecnie pod numerem A 698.Ruszcza – Płaszczyna
- park, nr rej.: 690 z 19.12.1957, obecnie pod numerem A 699.

Skrzypaczowice

- park dworski, nr rej.: 692 z 19.12.1957, obecnie pod numerem A 700.

Sulisławice - Zespół kościelny

- kościół parafialny p.w. NMP, nr rej.: 199 z 28.07.1982, obecnie pod numerem A 701/1; □
- kościół (stary) nr rej.: 173 z 16.12.1931, obecnie pod numerem A 701/2;
- dzwonnica, nr rej.: 36 z 20.05.1966, obecnie pod numerem A 701/3;
- ogrodzenie, nr rej.: 36 z 20.05.1966, obecnie pod numerem A 701/4;
- cmentarz parafialny, nr rej.: 352 z 14.06. 1988, obecnie pod numerem A 702.

Suliszów

- park, nr rej.: 352 z 14.06.1988, obecnie pod numerem A 703.

Oprócz obiektów ujętych w rejestrze zabytków na terenie gminy istnieją liczne zabytki ruchome, kapliczki, a także stanowiska archeologiczne.

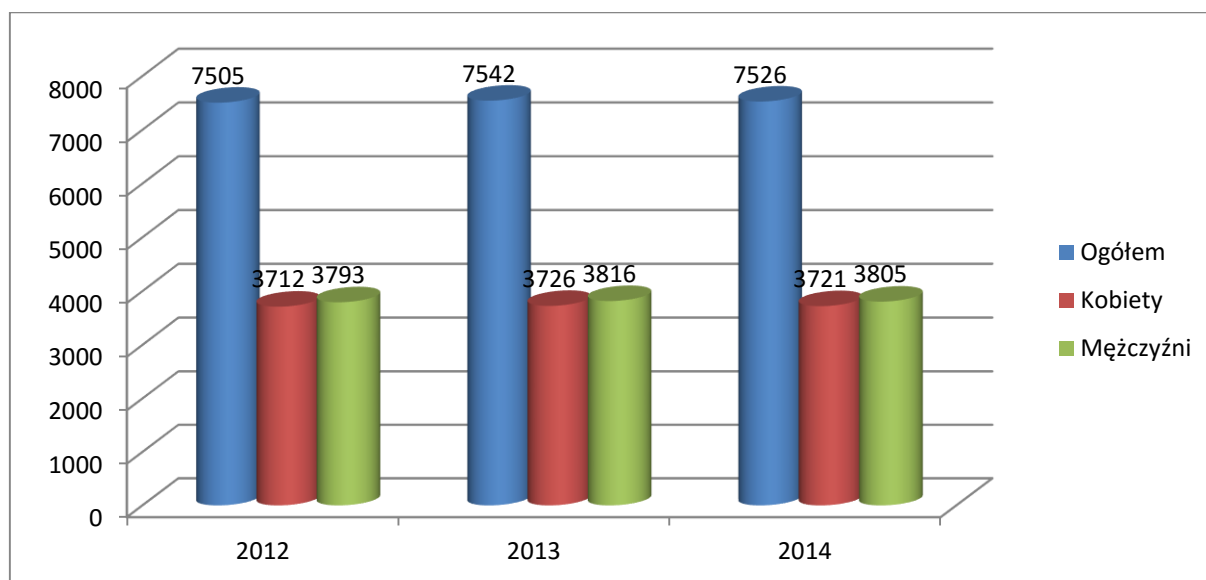
Źródło: Program Opieki Nad Zabytkami dla Gminy Łoniów na lata 2012-2015

5. Diagnoza demograficzna i sytuacja na rynku pracy

a) Ludność i struktura demograficzna

W gminie Łoniów od 2012 do 2014 roku zanotowano niewielki spadek liczby ludności o 0,2 %. W 2014 roku gminę zamieszkiwało 7526 osób, z czego 49% stanowiły kobiety. W stosunku do 2013 (saldo migracji plus 21) w 2014 roku wzrosła liczba osób opuszczających teren gminy (saldo migracji minus 34). Było to wynikiem migracji wewnętrznych. Pod tym względem gmina zajmuje 1 miejsce wśród gmin powiatu sandomierskiego. W latach 2012-2014 przyrost naturalny z poziomu minus 9 wzrósł do plus 6. Gęstość zaludnienia utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 87 osób na 1 km², co daje gminie 6 lokatę w powiecie.

Wykres 4 Ludność według płci w latach 2012-2014

Sytuacja demograficzna w Łoniowie jest dość korzystna. Najliczniejszą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. W gminie Łoniów liczba osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie, co pozytywnie wpływa na poprawę sytuacji gospodarczej gminy. Jednocześnie spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Na niskim poziomie utrzymuje się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, jednak należy spodziewać się, że w ciągu najbliższych lat nastąpi duży przyrost liczby osób w tej ekonomicznej grupie wieku związany z tzw. starzeniem się społeczeństwa.

Współczynnik feminizacji w gminie jest na niskim poziomie i wynosi 98, dla powiatu osiąga wartość 102, a w województwie 105. Dla całego kraju wskaźnik ten wynosi 107 kobiet na 100 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią mężczyźni w wieku 20-24 lata i kobiety w wieku 35-39 lat.

Tabela 6 Liczba i struktura ludności oraz liczba osób aktywnych zawodowo w 2014 roku

	Ogółem	grupy ekonomiczne		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	Poprodukcyjny
Ogółem	7526	1405	4641	1480
Mężczyźni	3805	732	2551	522
Kobiety	3721	673	2090	958

Źródło: Bank Danych Lokalnych –GUS

b) Rynek pracy

Na koniec czerwca 2015 roku liczba bezrobotnych w gminie Łoniów wynosiła 294 osoby z czego 51% stanowiły kobiety. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sandomierzu wynika, że dużą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią te do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotne. Wśród zarejestrowanych dominują osoby bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. W powiecie sandomierskim stopa bezrobocia uległa obniżeniu. W 2013r. wyniosła 13,4%, gdzie dla województwa świętokrzyskiego było to 16,5%, w 2014r. w powiecie odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 11,3% (dla województwa 14,2%), a na koniec sierpnia 2015r. osiągnęła poziom 8,7% (w województwie 12,6%). Ludność w wieku nieprodukcyjnym, na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 62,2 ogółu ludności. Dla Polski wskaźnik ten wynosi 58,8, a dla województwa świętokrzyskiego 59,9.

Tabela 7 Ludność w wieku produkcyjnym i bezrobotni w 2014 roku

	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Bezrobotni ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w %
Ogółem	7526	4641	360	7,76
Mężczyźni	3805	2551	182	7,13
Kobiety	3721	2090	178	8,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych –GUS

c) Opieka zdrowotna, usługi apteczne i pomoc społeczna

Ochrona Zdrowia na terenie gminy Łoniów realizowana jest poprzez Niepubliczny Zakład Medycyny Rodzinnej w Sulisławicach, MIG-MED Sp. z o. o. Podmiot Leczniczy „Zdrowie” w Świniarach Starych. Na jedną przychodnię przypada 3771 osób, gdzie w gminie Obrazów liczba ta wynosi 3296, a w Dwikozach 8974. W gminie znajdują się 1 apteka w Świniarach Starych i 1 punkt apteczny w Sulisławicach. Dostępność do usług aptecznych jest zła w porównaniu do gminy Obrazów i Dwikozy. Na jedną aptekę w gminie Łoniów przypada 7526 osób.

d) Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są na terenie gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej .

Ośrodek realizuje zadania zlecone i zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez gminę należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych.

Tabela 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	822	768	821
Liczba rodzin	818	493	536
Liczba osób w rodzinach	2612	1627	1643

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

Tabela 9 Kwoty świadczeń dla osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Kwota świadczeń ogółem w zł	653.669,00	725.159,00	834.072,00
Osoby korzystające ze świadczeń	822	768	824

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2011-2013

Lata	2011		2012		2013	
	l. rodzin	l. osób	l. rodzin	l. osób	l. rodzin	l. osób
Ubóstwo	320	1088	106	450	135	428
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Bezrobocie	78	270	93	299	132	435
Niepelnosprawność	39	94	60	93	63	138
Długotrwała choroba	90	278	90	263	125	344
Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gosp. domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	59	182	10	59	37	110
Alkoholizm	1	3	14	13	1	3

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

W gminie Łoniów zadania pomocy społecznej angażują znaczne środki pochodzące z gminnego budżetu oraz środki otrzymane w ramach dotacji dla gminy, a pochodzące z budżetu państwa. Od 2011 do 2015 r. procentowy udział wydatków na pomoc społeczną w całym budżecie najniższą wartość osiągnął w 2012r. 17,39%, a najwyższą w 2011r. -19,67%. W latach 2011 -2013 wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy oraz kwota przyznawanych świadczeń. Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej z powodu ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności. W mniejszym stopniu pomoc społeczna udzielana jest z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizmu (tu można zauważyć tendencję malejącą) i bezdomności.

Powiat sandomierski, w którym średni wskaźnik deprivacji lokalnej (iloraz liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej przypadającej na każde 1 000 mieszkańców) wynosi 184,74, to powiat o najwyższej wartości średniego wskaźnika deprivacji lokalnej w skali województwa. W gminie Łoniów wynosi on 215,55 i jest znacznie wyższy niż średnia powiatu, która wynosi 184,74. Dla porównania w gminie Samborzec wynosi 287,48, a w gminie Dwikozy 139,82.

6. Edukacja, kultura, sport i aktywność społeczna

a) Szkoły

Na terenie gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gieraszwicach
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łążku
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sulisławicach
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Świniarach
- Szkoła Podstawowa w Łoniowie

W 2014 roku uczęszczało do nich 682 uczniów w wieku od 7-12 lat oraz 58 sześciolatków.

Na obszarze gminy znajdują się 2 szkoły gimnazjalne:

- Publiczne Gimnazjum w Sulisławicach
- Gimnazjum w Łoniowie

W 2014 roku uczęszczało do nich 245 dzieci.

Nie funkcjonuje tu żadna szkoła ponadgimnazjalna. Uczniowie w celu dalszej edukacji muszą dojeżdżać między innymi do pobliskiego Sandomierza.

Tabela 11 Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych w Łoniowie oraz Gimnazjach według grup wieku w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba uczniów w wieku 6 lat	3	1	58
Liczba mieszkańców w wieku 6 lat	74	62	84
Liczba uczniów w wieku 7-12 lat	477	442	454
Liczba mieszkańców w wieku 7-12 lat	475	463	440
Liczba uczniów w wieku 13-15 lat	234	229	228
Liczba mieszkańców w wieku 13-15 lat	266	259	233
Liczba uczniów w wieku 16-19 lat	446	404	380
Liczba mieszkańców w wieku 16-19 lat	454	414	388

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

W roku 2014 współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminie był wysoki. W 2014 r. wynosił 98% zarówno dla szkół podstawowych jak i szkół gimnazjalnych. Współczynnik skolaryzacji netto jest miarą obrazującą stosunek liczby uczniów na początku roku szkolnego na danym poziomie nauczania (w określonej grupie wiekowej) do liczby mieszkańców w grupie wiekowej, jaka odpowiada temu poziomowi nauczania; miernik ten odzwierciedla odsetek uczniów pobierających naukę w szkołach zlokalizowanych na obszarze poszczególnych jednostek terytorialnych; wartość współczynnika skolaryzacji netto powyżej 100% oznacza, iż w placówkach edukacyjnych położonych na terenie określonej gminy naukę pobiera więcej uczniów niż wynikałoby to z ewidencji ludności.

Działalność kulturalna w gminie Łoniów prowadzona jest przez Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę Publiczną w Łoniowie oraz w szkołach podstawowych.

b) Dostępność usług wychowania przedszkolnego

Na terenie gminy Łoniów działa 2 przedszkola z 5 oddziałami:

- Publiczne przedszkole w Łoniowie
- Publiczne Przedszkole w Świniarach

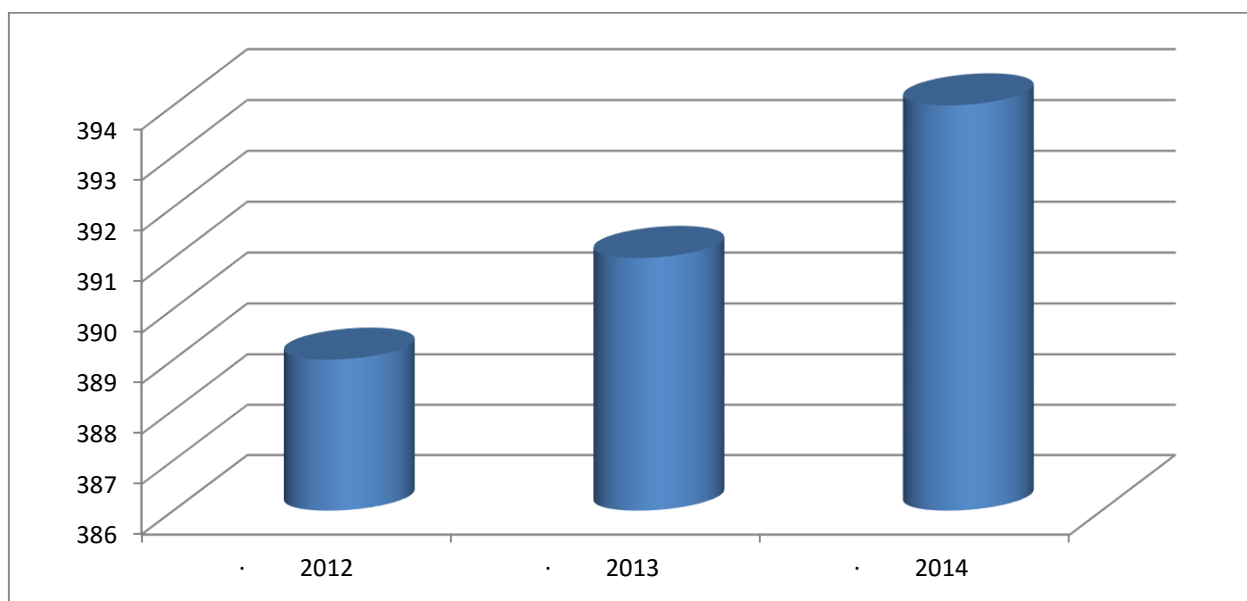
Łącznie do przedszkoli uczęszcza 109 dzieci. Ilość miejsc przedszkolnych w pełni zaspakaja potrzeby mieszkańców.

c) Czytelnictwo

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Łoniowie. Zgromadzony księgozbiór liczy 13 358 tysięcy woluminów. Dzieci i młodzież mogą korzystać z bibliotek szkolnych. W 2014 roku 5,24% ogółu ludności korzystało z usług bibliotek. Od 2012 r. stale rośnie liczba czytelników bibliotek.

- 2012 - 389
- 2013 – 391
- 2014 – 394
- koniec lipca 2015 – 301

Wykres 5 Liczba czytelników w latach 2012 – 2014

Źródło: *Urząd Gminy w Łoniowie*

d) Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Łoniów aktywnie działa 14 organizacji pozarządowych, w tym 10 Ochotniczych Straży Pożarnych. Świadczy to o dużym zaangażowaniu lokalnej społeczności w działania na rzecz gminy i samej ludności.

- Ochotnicza Straż Pożarna w Chodkowie Starym
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gierszowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łoniowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Otoce
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sulisławicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Suliszowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świniarach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Gierszowskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zawidzy
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wnorowie
- Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu
- Stowarzyszenie Miłośników Sanktuarium Maryjnego w Sulisławicach
- Gminny Klub Sportowy Świniary
- Gminny Klub Sportowy AGRICOLA Łoniów
- Stowarzyszenie Aktywnej Społeczności w Świniarach
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wnorów.

7. Finanse samorządu terytorialnego

a) Struktura dochodów budżetowych w gminie Łoniów w latach 2011 – 2015

Tabela 12 Struktura dochodów budżetowych w gminie Łoniów w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Dochody własne	4369283,60	5392939,33	6224373,41	6019519,16	6443104,16
2	Subwencje	9742228,00	10497713,00	10557344,00	1015632,00	9713472,00
3	Dotacje celowe	8470073,06	8882388,92	7806098,84	9901127,10	8662671,67
Razem		22581584,66	24773041,25	24587816,25	26078278,26	24819247,83
Procentowy udział w dochodach						
1	Dochody własne	19,35	21,77	25,31	23,08	25,96
2	Subwencje	43,14	42,38	42,94	38,95	39,14
3	Dotacje celowe	37,51	35,85	31,75	37,97	34,90
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

Dochody budżetowe gminy Łoniów w latach 2011-2014 sukcesywnie wzrastają. W roku bieżącym planowane dochody są wyższe niż w poprzednim roku i wynoszą 24.819.247,83 zł czego 25,96% stanowią dochody własne, 39,14% pochodzi z subwencji, zaś dotacje celowe stanowią 34,90% dochodów budżetowych gminy.

b) Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Łoniów w latach 2011-2015

Tabela 13 Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Łoniów w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Podatek od nieruchomości	1012124,65	856914,80	1128575,30	1489418,23	1521000,00
2	Podatek rolny	496709,92	676816,03	715708,22	710600,77	680000,00
3	Dochody z dzierżawy	107739,84	116710,77	112464,15	102539,49	101253,74
4	Udział we wpływach z podatku doch. od osób fizycznych	1817490,00	2154364,00	2332901,00	2350509,00	2570904,00
5	Inne	935219,19	1588133,73	1944724,74	1366451,67	1569946,42
Razem		4369283,60	5392939,33	6224373,41	6019519,16	6443104,16
Procentowy udział dochodów						
1	Podatek od nieruchomości	23,16	15,89	18,13	24,75	23,61
2	Podatek rolny	11,37	12,55	11,50	11,80	10,55
3	Dochody z dzierżawy	2,47	2,16	1,81	1,70	1,57
4	Udział we wpływach z podatku doch. od osób fizycznych	41,60	39,95	37,32	39,05	39,90
5	Inne	21,40	29,45	31,24	22,70	24,37
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

Dochody własne planowane w roku 2015 są wyższe niż w roku 2014. Największy procent dochodów własnych gminy stanowią: udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych -39,90%, z tytułu dochodów innych -24,37% oraz podatku od nieruchomości. Najmniejszy odnotowuje się z tytułu dzierżawy 1,57%.

c) Wydatki gminy

Tabela 14 Analiza wydatków budżetowych w gminie Łoniów w latach 2011-2015

L p.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Oświata	8902618,83	915986,45	9354105,76	9425782,76	9453176,00
2	Administracja	3585957,73	2729971,31	4137809,35	3094044,64	3111652,22
3	Pomoc społeczna	4401832,09	4662681,06	4733255,35	5109073,16	4679958,62
4	Drogi	1697532,23	1269697,44	884590,98	2387086,79	1102338,82
5	Edukacja opiekuńczo-wychowawcza	512117,32	282315,04	341075,16	303540,71	150797,00
6	Rolnictwo	251420,55	210560,8	223002,10	239219,48	158326,79
7	Kultura	724543,53	1004104,84	888191,92	807397,14	749880,65
8	Gospodarka komunalna	639015,97	6110422,18	4193565,45	6324193,87	2932557,20
9	Pozostałe	1661052,38	1386162,63	1455757,10	1626037,55	1579299,11
Razem		22376090,63	26807901,75	26211353,17	29316376,10	23917986,41
Procentowy udział wydatków						
1	Oświata	39,79	34,14	35,82	32,15	39,52
2	Administracja	16,02	10,18	15,79	10,55	13,01
3	Pomoc społeczna	19,67	17,39	18,06	17,43	19,57
4	Drogi	7,59	4,74	3,37	8,14	4,61
5	Edukacja opiek.-wychow.	2,29	1,05	1,30	1,03	0,63
6	Rolnictwo	1,12	0,78	0,85	0,81	0,66
7	Kultura	3,24	3,74	3,39	2,75	3,13
8	Gospodarka komunalna	2,85	22,79	16,00	21,57	12,26

9	Pozostałe	7,43	5,19	5,42	5,57	6,61
Razem		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

W 2015 roku obserwuje się zmniejszone dochody przy jednoczesnym zmniejszeniu wydatków. Najwięcej wydatków poniesionych zostanie na oświatę 39,52%; pomoc społeczną 19,57% i administrację 13,01%. Najniższe wydatki w 2015r.odnotowano dla obszaru edukacja opiekuńczo-wychowawcza- 0,63% , rolnictwo – 0,66% i tu widoczny jest spadek w stosunku do lat poprzednich. Największy od 2 lat spadek wydatków dotyczy gospodarki komunalnej i dróg.

d) Zrównoważenie budżetu

Tabela 15 Dochody i wydatki w gminie Łoniów w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Dochody	22581584,66	24773041,25	24587816,25	26078278,26	24819247,83
2	Wydatki	22376090,63	26807901,75	26211353,17	29316376,10	23917986,41
3	Deficyt lub		2034860,50	162353,92	3238097,84	
4	Nadwyżka	205494,03				901261,42

Źródło: Urząd Gminy w Łoniowie

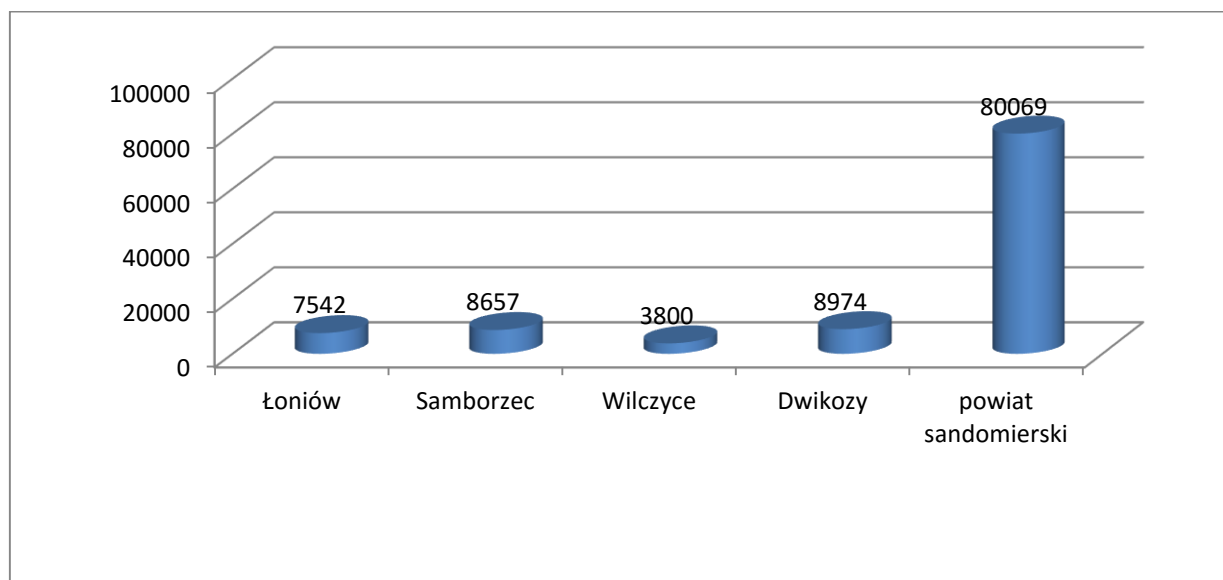
Gmina Łoniów od 2012 roku do 2014 roku odnotowywała deficyt budżetowy. 2015 rok zamknie się nadwyżką budżetową w wysokości 901261,42.

8. Gmina Łonów na tle powiatu sandomierskiego i jego wybranych gmin

Gmina Łonów została porównana na tle innych gmin powiatu sandomierskiego tj. Samborca, Wilczyce i Dwikóz w obszarach takich jak: powierzchnia, ludność, dochody oraz wydatki gminy, sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe, mieszkalnictwo. Porównanie zostało opracowane na podstawie danych Vademecum Samorządowca z 2013r.

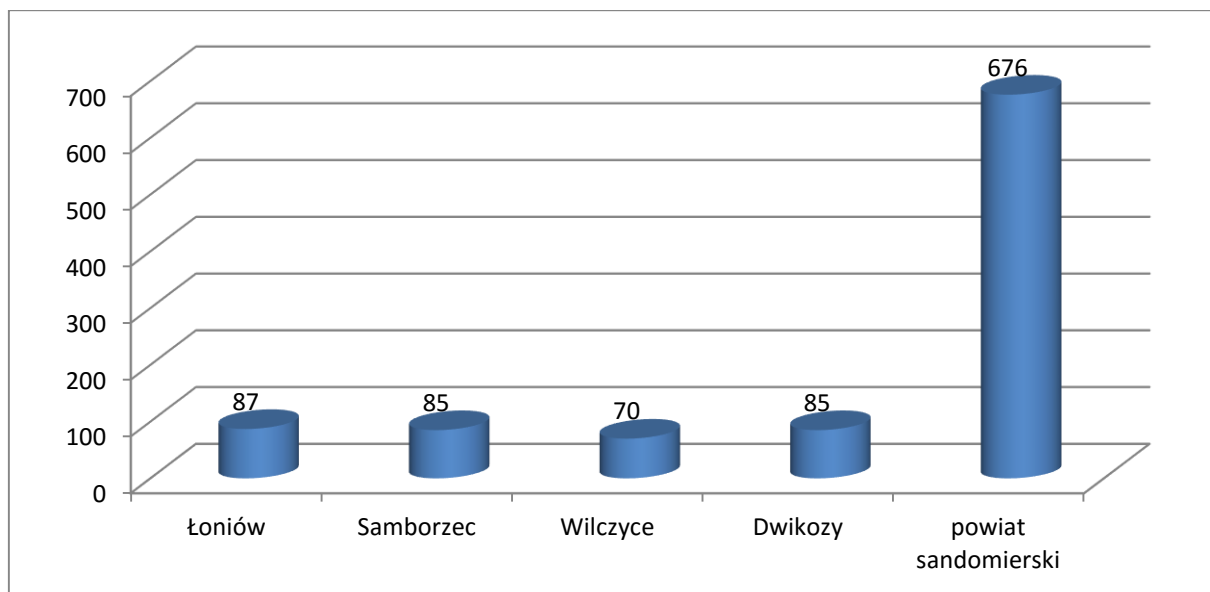
Spośród prezentowanych gmin Łonów ma jedną z większych powierzchni. Ma również dość dużą liczbę mieszkańców. Gęstości zaludnienia, wynosi 87 osób na 1 km² a w porównywalnej powierzchniowo gminie Samborzec wynosi ona 102 osoby na 1 km². Przewyższa tym samym gęstość zaludnienia obszarów wiejskich województwa świętokrzyskiego, w których w 2013 roku przeciętnie na 1 km² powierzchni przypadało ok. 63 osób.

Wykres 6 Liczba ludności w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku

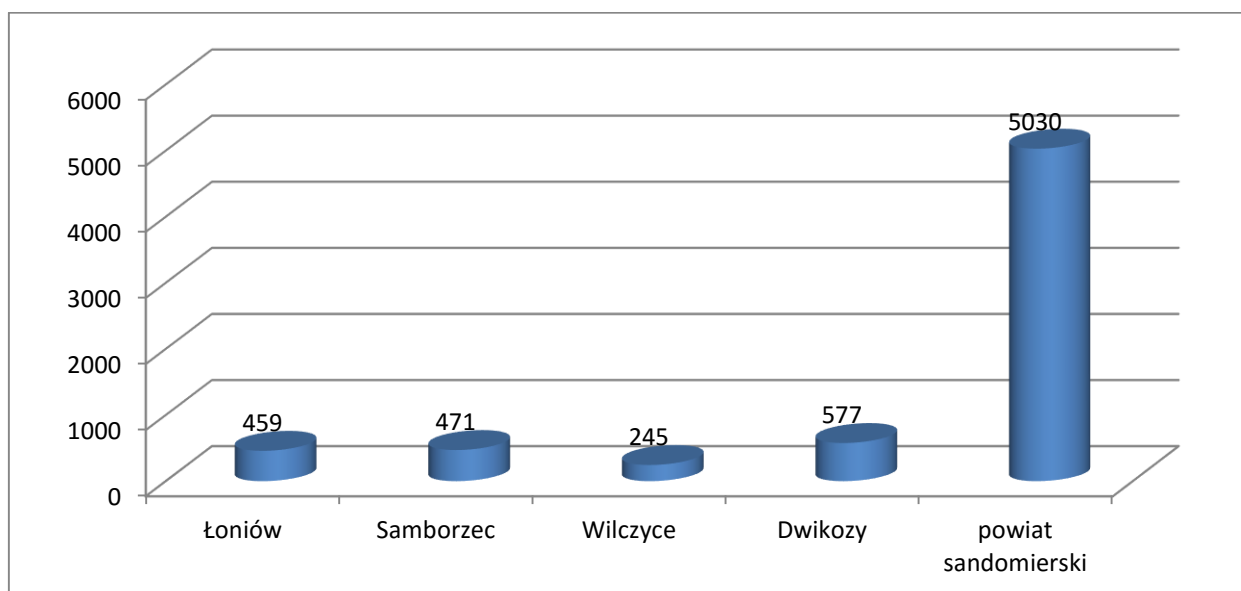
Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

Wykres 7 Powierzchnia powiatu sandomierskiego i wybranych gmin w 2013 roku w km²

Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

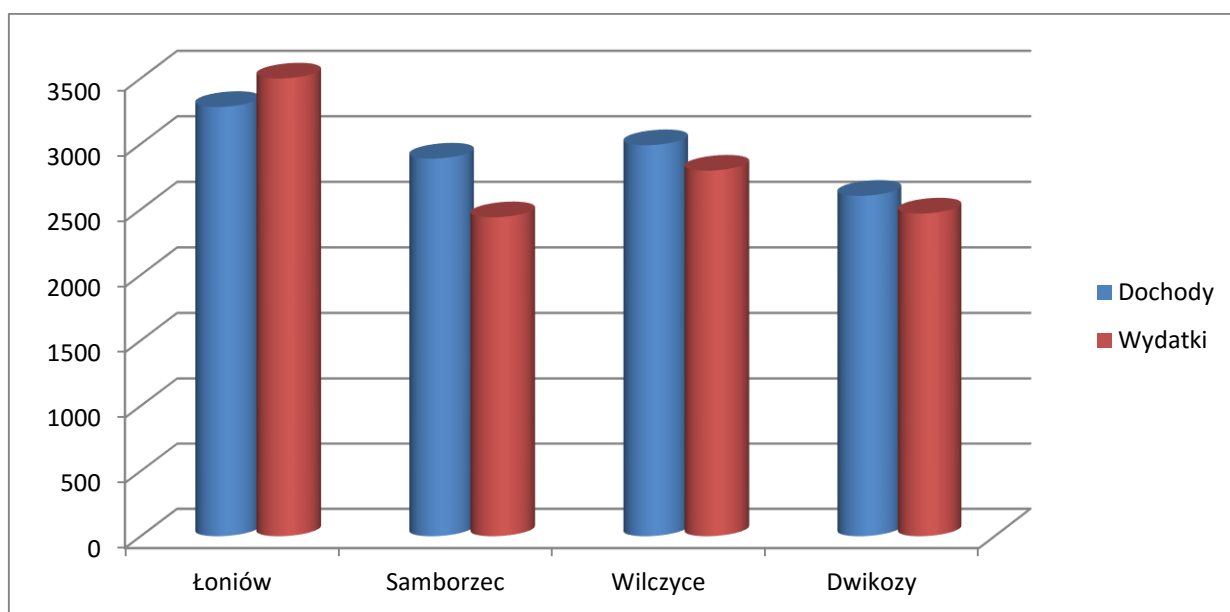
Wykres 8 Liczba os. bezrobotnych w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku

Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

W powiecie sandomierskim stopa bezrobocia uległa obniżeniu. W 2013r. wyniosła 13,4%, gdzie dla województwa świętokrzyskiego było to 16,5%, w 2014r. w powiecie odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 11,3% (dla województwa 14,2%). Gmina Łonów w tym okresie miała zarejestrowaną dość niską liczbę bezrobotnych. Stopa bezrobocia w gminie Łonów na koniec grudnia 2014 r. wynosiła 7,76% i była niższa niż średnia stopa bezrobocia województwa świętokrzyskiego. W 2015 roku stopa bezrobocia dla całego powiatu zmalała do poziomu 8,7% (w województwie 12,6%).

Wykres 9 Dochody i wydatki na 1 mieszkańca w zł w wybranych gminach powiatu sandomierskiego

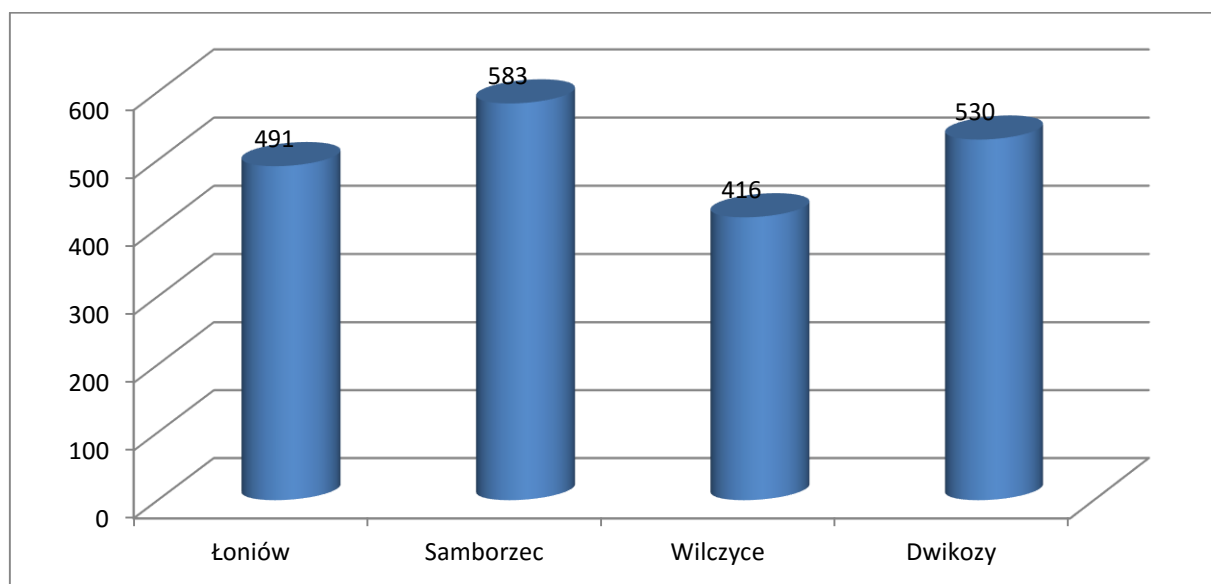
Źródło: *Vademecum Samorządowca 2013r.*

Bilans dochodów na jednego mieszkańca klasyfikuje gminę na 1 pozycji wśród wszystkich gmin powiatu sandomierskiego. Pod względem wydatków na 1 mieszkańca znajduje się ona na 3 pozycji wśród gmin powiatu. Deficyt budżetowy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 215,26 zł. W 2015r. w budżecie gminy Łonów będzie nadwyżka budżetowa. W porównaniu do gmin Samborzec, Wilczyce i Dwikozy gmina Łonów ma jedną z mniejszych różnic pomiędzy dochodami, a wydatkami na jednego mieszkańca.

Według danych GUS z 2013 roku gmina Łoniów klasyfikuje się na 1 miejscu w powiecie pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, na 7 miejscu pod względem odsetka osób korzystających z instalacji gazowej. Na terenie gminy brak jest instalacji kanalizacyjnej. Gmina Dwikozy zajmuje analogicznie 5, 7 i 4 miejsce, a Samborzec 4, 5 i 2. W gminie Wilczyce brak jest instalacji kanalizacyjnej.

Sytuacja gminy dotycząca zasobów mieszkaniowych i przeciętnej powierzchni mieszkań przypadającej na 1 mieszkańca jest korzystna. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców wyniosła 256,8, w gminie Dwikozy 319,9. W 2014r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 96,3 m² a na 1 osobę przypadało 26,8 m². Porównując sytuację mieszkaniową gminy Łoniów do sytuacji mieszkaniowej w gminach wiejskich województwa świętokrzyskiego zauważa się, iż w gminie Łoniów zarówno średnia powierzchnia mieszkań jak i powierzchnia mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca jest większa od średniej w województwie świętokrzyskim.

Wykres 10 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 roku

Źródło danych- *Vademecum Samorządowca 2013r.*

Gmina Łonów charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Najwyższy wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do REGON na 10 tys. mieszkańców ma gmina Samborzec, najniższy gmina Wilczyce. Wśród wszystkich gmin powiatu sandomierskiego, Łonów zajmuje 7 pozycję wśród 9 gmin powiatu.

CZEŚĆ III STRATEGICZNA

MISJA, WIZJA I GŁÓWNE PRIORYTETY ROZWOJU GMINY ŁONIÓW

1. Wizja i misja gminy

Strategia rozwoju gminy Łoniów na lata 2015-2022 stanowi dokument wskazujący kierunki rozwoju w średniookresowej perspektywie czasowej. Cele operacyjne, a także przyporządkowane im działania uzupełniające określone w dokumencie strategii służą realizacji głównych celów strategicznych, a także mają urealnić proces strategiczny służący osiągnięciu stopnia rozwoju zgodnego z obrazem gminy, który został ujęty w wizji.

Wizja została wypracowana na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych warsztatów strategicznych. Jest wyrazem dążeń zarówno władz lokalnych, jak i uczestniczących w procesie budowy strategii członków społeczności gminnej.

Wizja pokazuje miejsce w jakim gmina Łoniów zamierza znaleźć się w wyznaczonej perspektywie czasowej objętej strategią.

Wizja przybrała następującą treść:

WIZJA

W 2022 roku Gmina Łoniów to miejsce wyróżniające się w regionie nowoczesnym przetwórstwem owoców i warzyw, tworzącym miejsca pracy i stymulującym rozwój na wysokim poziomie produkcji rolno-ogrodniczej i przedsiębiorczości lokalnej. Nowoczesna infrastruktura techniczno-społeczna sprawia, że mieszkańcom żyje się dobrze, chętnie współpracują ze sobą, podejmując liczne inicjatywy promujące gminę, a bogactwo atrakcji historyczno-przyrodniczych i kultywowanie lokalnych tradycji przyciąga wielu turystów.

Wizja gminy opracowywana była równolegle z określeniem najważniejszych zagadnień rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Pozwoliło to zarówno na ujęcie w wizji treści, których rozwinięcia znajdują się w celach strategicznych, operacyjnych i zadaniach, które mają bezpośredni wpływ na realizację wizji gminy Łoniów.

Wizja powinna stymulować i inspirować całą społeczność gminy do współpracy i działań na rzecz osiągnięcia wyznaczonych celów.

To po co gmina jest, na jakich dziedzinach planuje się koncentrować i przy użyciu jakich działań zamierza dążyć do osiągnięcia wizji określa się jako misję, można więc powiedzieć, że misja jest określeniem roli gminy w odniesieniu do wizji.

Wypracowana przez zespół planistyczny misja przybrała następującą formę:

MISJA

Gmina Łoniów zapewnia warunki sprzyjające dynamicznemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu i poprawie jakości życia mieszkańców efektywnie wykorzystując dostępne zasoby materialne i kapitał ludzki oraz pojawiające się w otoczeniu zewnętrznym okazje i szanse.

2. Ocena społeczna stanu wyjściowego – badania ankietowe, analiza SWOT gminy

Do zinterpretowania wpływu określonych czynników zewnętrznych i wewnętrznych na obszarze gminy Łoniów posłużono się analizą SWOT. Dokonano między innymi:

- diagnozy obszaru w celu określenia jego mocnych i słabych stron,
- diagnozy otoczenia w celu kreślenia perspektyw rozwoju w kontekście szans i zagrożeń dla tego obszaru.

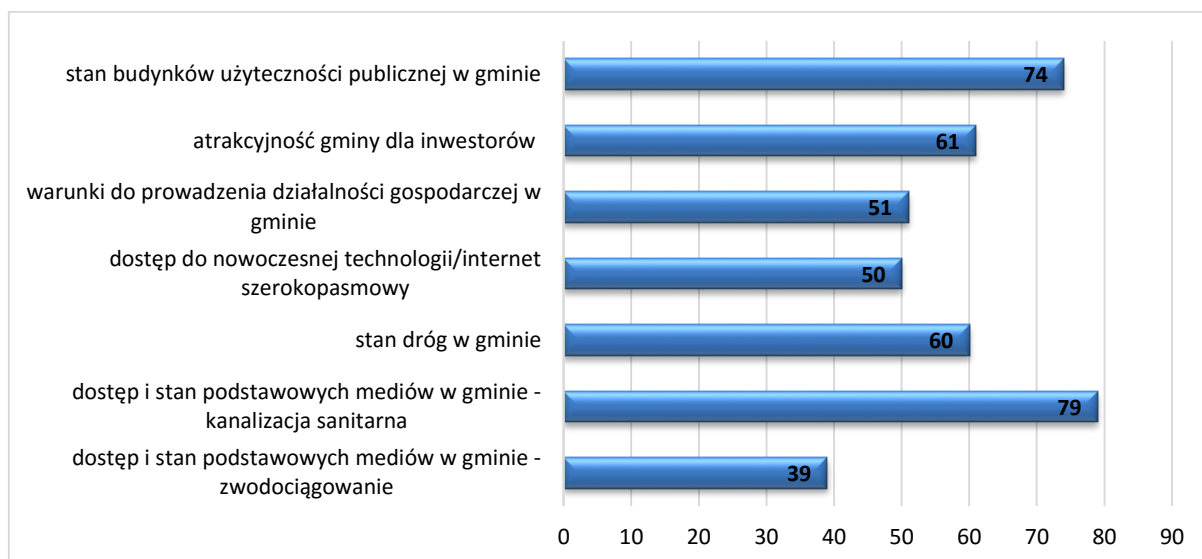
W warsztatach strategicznych nad analizą SWOT udział wzięli przedstawiciele sołectw, przedstawiciele samorządu lokalnego i organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy działający na terenie gminy. Prace nad opracowaniem strategii prowadzone były zatem metodą uspołecznioną. Dyskusja pomiędzy członkami Zespołu Strategicznego pozwoliła zidentyfikować istotne cechy obszaru gminy Łoniów.

Dokonując analizy SWOT brano po uwagę także poniższe wnioski, które wynikają z diagnozy obszaru gminy oraz przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców. Pytania zamknięte zawarte w ankietach dotyczyły trzech najbardziej istotnych obszarów przestrzeni publicznej mających wpływ na rozwój gminy. Badane obszary to gospodarka, środowisko i sprawy społeczne, które oceniane były w skali:

- 1 - źle,
- 2 - dostatecznie,
- 3 - dobrze,
- 4 - bardzo dobrze.

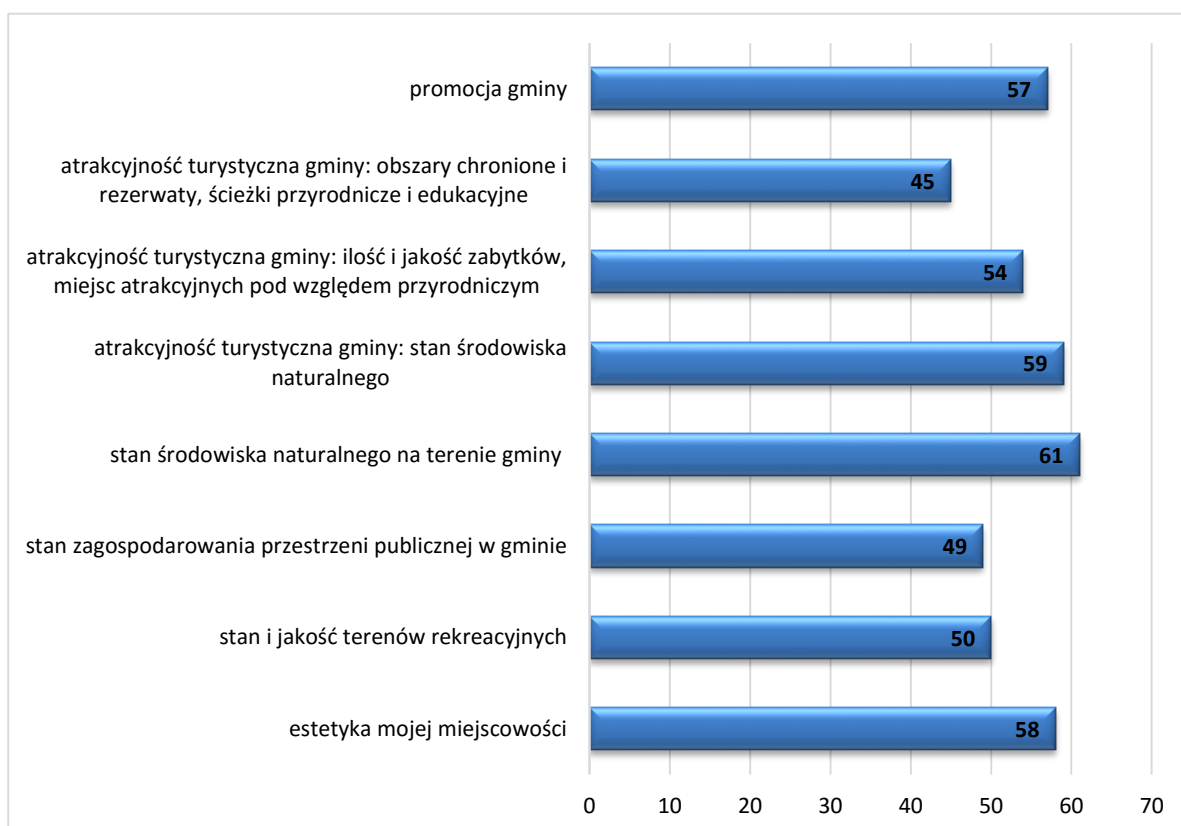
Poniżej przedstawiamy zbiorcze zestawienie ankiet, dotyczące oceny poszczególnych obszarów.

Wykres 11 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze GOSPODARKA

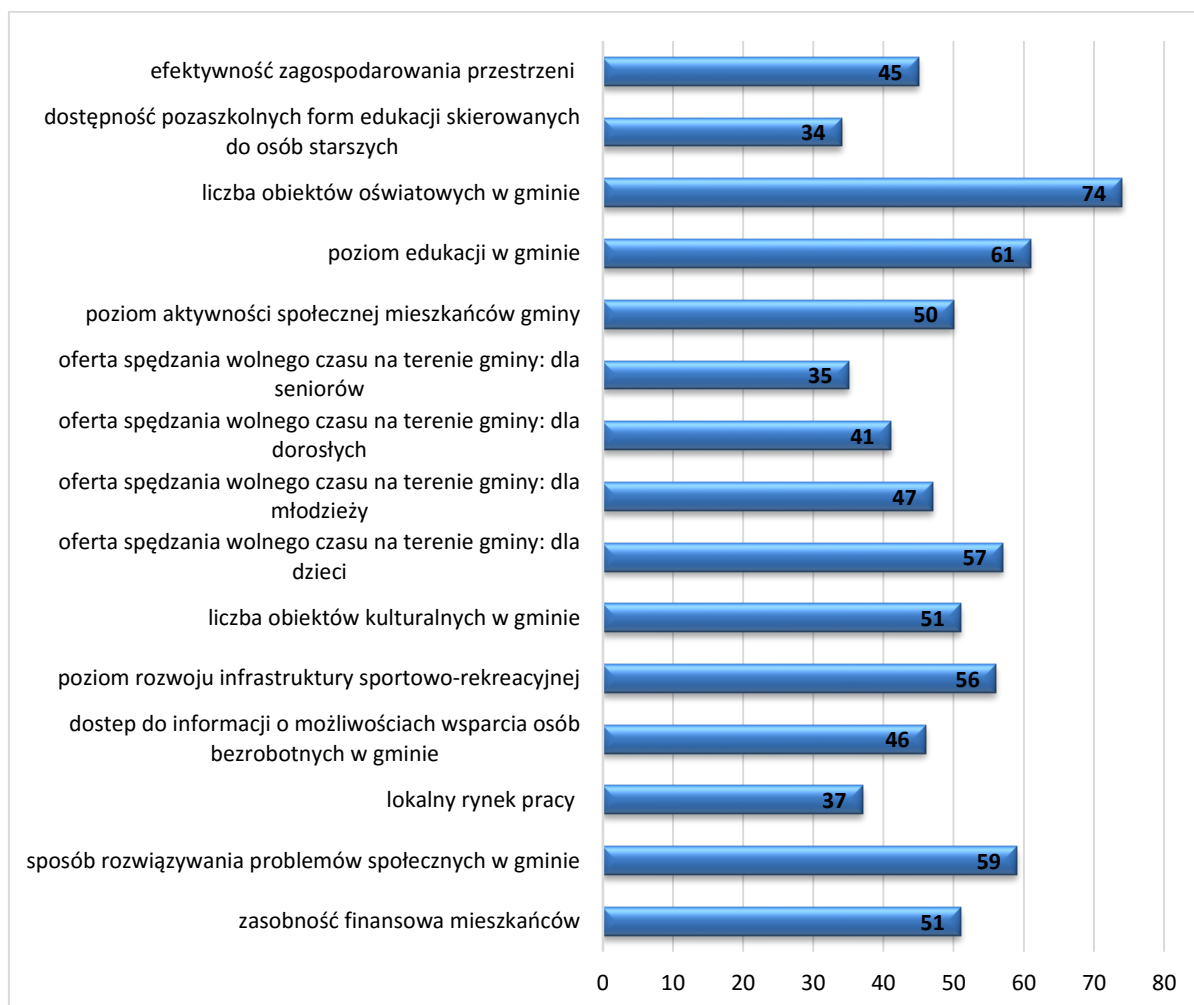
Źródło: opracowanie własne

Wykres 12 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze ŚRODOWISKO

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Na podstawie powyższych badań wyłoniły się obszary problematyczne, które cechują teren gminy Łoniów. Po dokonaniu analizy wyników, zsumowaniu podobnych wskazań i odpowiedzi, powstała lista deficytów i braków.

Po przeprowadzeniu analizy ankiet, do dalszego wykorzystania w pracach nad strategią uwzględniono przede wszystkim te elementy i zjawiska gospodarki, środowiska, spraw społecznych, które uzyskały przewagę negatywnych ocen od respondentów i wymagają poprawy lub działań łagodzących negatywne skutki.

Gospodarka

- Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (kanalizacja)- zły,
- Stan budynków użyteczności publicznej - wymaga poprawy,
- Atrakcyjność gminy dla inwestorów - wymaga poprawy,
- Stan dróg w gminie - wymaga poprawy.

Środowisko

- Stan środowiska naturalnego - wymaga poprawy,
- Atrakcyjność turystyczna gminy (obszary chronione i rezerваты, ścieżki przyrodnicze i dydaktyczne) - wymaga poprawy,
- Estetyka miejscowości - wymaga poprawy,
- Promocja gminy – potrzebne dodatkowe nakłady.

Sprawy społeczne

- Liczba obiektów oświatowych na terenie gminy – niewystarczająca,
- Poziom edukacji w gminie – za niski,
- Sposób rozwiązywania problemów społecznych w gminie – nie spełnia oczekiwań,
- Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży – nie wystarczająca/ za uboga,
- Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci – niewystarczająca,
- Baza sportowo – rekreacyjna – wymaga poprawy.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci odpowiadali również na dwa pytania otwarte. Odpowiedzi na zadane pytania dostarczyły informacji o najważniejszych przeszkodach w rozwoju gminy oraz o pierwszoplanowych inwestycjach i działaniach, które powinny być podjęte.

Odpowiedzi na poniższe pytania zostały uszeregowane od najczęściej do najrzadziej udzielanych.

Co stanowi najtrudniejszą przeszkodę do pokonania w rozwoju gminy w której Pan/i mieszka?

- **Finanse/brak środków**- nieefektywne wykorzystanie,
- **Brak pracy**,
- **Infrastruktura** - słaby dostęp: kanalizacja, gaz, Internet szerokopasmowy,

- **Brak/za mało imprez integrujących mieszkańców,**
- **Mieszkańcy** -za małą aktywność, brak dobrej współpracy.

Co w Pani/Pana gminie trzeba zrobić w pierwszej kolejności?

- **Budowa, rozbudowa i poprawa infrastruktury technicznej-** kanalizacja sanitarna, gazyfikacja, Internet, rowy melioracyjne, wały wiślane, budowle służące do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł, drogi z całą infrastrukturą: oświetlenie, chodniki ścieżki rowerowe itp.,
- **Utrzymanie, budowa obiektów i terenów użyteczności publicznej-** boiska sportowe, ścieżki zdrowia i siłownie na powietrzu, place zabaw, świetlice wiejskie, zagospodarowanie pustostanów należących do samorządu,
- **Działania wspierające tworzenie miejsc pracy-** przygotowanie terenów inwestycyjnych, kreowanie klimatu dla przedsiębiorczości tworzącej miejsca pracy, angażowanie osób bezrobotnych np. do utrzymania estetyki miejscowości,
- **Wzmoczenie działań w podejmowaniu przedsięwzięć edukacyjno- rekreacyjno-kulturalnych integrujących wszystkie grupy wiekowe-** festyny, koncerty, zawody między sołectkie, Dni Łoniowa, spotkania z ciekawymi ludźmi, koła zainteresowań, zawody sportowe, konkursy itp.

Z uwagi na niewielką liczbę otrzymanych ankiet (od mieszkańców gminy) nie można traktować tych informacji jako miarodajnego i istotnego źródła danych do pracy nad strategią. Niemniej jednak po przeprowadzeniu analizy odpowiedzi, uzyskane informacje potraktowano jako materiał pomocniczy i uwzględniono jako element opinii społecznej w ocenie stanu wyjściowego.

Analiza SWOT gminy

Podczas prac nad strategią w gminie Łoniów grupa robocza określała czynniki wewnętrzne i zewnętrzne oddziałujące na sytuację gminy w podziale na pozytywne i negatywne. W trakcie dyskusji nad wskazanymi grupami czynników uzupełniano zapisy o propozycje zgłaszane przez członków grupy roboczej. Ostatecznie silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia przybrały postać:

ZASOBY PRZYRODNICZE I KULTUROWE

MOCNE STRONY

- lasy, parki i urozmaicona rzeźba terenu
- stawy rybne,
- zbiorniki wodne- Świniary, Wnorów, Piaseczno,
- Sanktuarium Sulisławice,
- kościoły, kapliczki przydrożne,
- Muzeum Regionalne w Świniarach,
- Izba Pamięci „Jędrusie” ,
- działający Gminny Ośrodek Kultury z dobrą bazą,
- Pałac w Łoniowie,
- bliskie sąsiedztwo z Sandomierzem i innymi ośrodkami,
- cykliczna impreza Pierogarnia,
- dożynki gminne.

SŁABE STRONY

- brak pomników przyrody,
- brak kąpieliska w gminie,
- brak szlaków turystycznych,
- brak ścieżek rowerowych,
- brak basenu,
- potrzebna odnowa budynku w Świniarach, słaba jego promocja,
- mała promocja imprezy Pierogarnia i produktu regionalnego -Pierogów z kapustą,
- zagospodarowanie i rozwój terenów sportowych w Świniarach.

SZANSE/ MOŻLIWOŚCI

- rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej,
- korzystne położenie geograficzne,
- dobre gleby do produkcji rolnej i ogrodniczej,
- dostępność środków z zewnątrz (dotacje unijne),
- rozwój przedsiębiorczości,
- odnawialne źródła energii,
- poprawa zbytu produktów rolno-ogrodniczych i innych pochodzących od lokalnych producentów/przedsiębiorców,
- rozwój bazy przetwórczej,
- przyciągnięcie inwestorów z zewnątrz.

ZAGROŻENIA

- brak stabilnej polityki rolnej,
- rosnące obciążenie podatkowe,
- brak cen minimalnych,
- zagrożenie powodziowe,
- brak kapitału na inwestycje,
- rosnące bezrobocie,
- wyjazd wykształconych ludzi za granicę,
- mała opłacalność produkcji rolnej (niskie ceny).

GOSPODARKA

MOCNE STRONY

- położenie geograficzne,
- sprzyjające warunki do prowadzenia produkcji rolno-ogrodniczej (dobre gleby),
- zasoby surowcowe (siarka, piaski zwykłe i kwarcowe),
- komunikacja – sieć dróg,
- szeroki dostęp do mediów ułatwiających prowadzenie działalności,
- firmy działające na terenie Gminy.

SŁABE STRONY

- słabo rozwinięta sieć energetyczna (oświetlenie, jednostronne zasilanie obiektów użytkowych),
- częściowo przestarzała sieć wodociągowa,
- brak ogólnodostępnej kanalizacji,
- brak uregulowanych stosunków wodnych (melioracje),
- wysokie bezrobocie,
- strefa zagrożenia powodziowego,
- brak zorganizowania producentów (grupy producenckie),
- brak terenów przygotowanych pod inwestycje,
- małe zasoby finansowe,
- brak ulg dla przedsiębiorców,
- niski wskaźnik przedsiębiorczości.

SZANSE/ MOŻLIWOŚCI

- pozyskiwanie środków na remonty i renowację budynków kultury,
- promowanie przez Internet i środki masowego przekazu,
- bliskość do Sandomierza i Baranowa Sandomierskiego,
- stworzenie oferty turystycznej,
- połączenie szlaków turystycznych z sąsiednimi gminami,
- aktywność lokalnej społeczności.

ZAGROŻENIA

- ograniczony budżet gminy,
- utrudniony dostęp do pozyskiwania środków unijnych (niezbędny wkład własny),
- spadające zaangażowanie i społeczne mieszkańców,
- pożary lasów,
- brak melioracji,
- zagrożenie powodziowe, brak dalszego remontu wałów,
- niepewne dalsze losy wyrobiska w Piasecznie.

INFRASTRUKTURA

MOCNE STRONY

- skrzyżowanie dróg krajowych,
- oczyszczalnia ścieków,
- rozpoczęcie budowy kanalizacji,
- dobre zwodociągowanie gminy.

SŁABE STRONY

- ograniczony dostęp do Internetu,
- słaba jakość infrastruktury drogowej,
- brak ścieżek rowerowych,
- brak chodników i poboczy,
- za mało miejsc parkingowych,
- niedostatecznie rozwinięta gazyfikacja oraz kanalizacja,
- brak infrastruktury melioracyjnej,
- niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

SZANSE/ MOŻLIWOŚCI

- możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na infrastrukturę np. drogową i inną,
- możliwość pozyskania środków finansowych na zagospodarowanie zniszczeń pokopalnianych (Piaseczno),
- lepszy dostęp do Internetu/szybszy Internet.

ZAGROŻENIA

- zagrożenie powodziowe i inne zjawiska atmosferyczne,
- zmiana przepisów prawnych,
- utrata finansowania zewnętrznego,
- nieuregulowany stan prawny „Dołka Piasecznego”.

KAPITAŁ LUDZKI

MOCNE STRONY

- aktywnie działające stowarzyszenia: (Stowarzyszenie AKT w Świniarach, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wnorów, Stowarzyszenie Miłośników Sanktuarium w Sulisławicach, Ochotnicze Straże Pożarne),
- zaangażowanie sołtysów i radnych,
- wolontariat,
- dobrze zorganizowana opieka społeczna,
- istniejące szkoły (dobre wyniki w nauce),
- dostęp do przedszkoli,
- dobrze działające ośrodki zdrowia,
- aktywność sportowa i rozwój sportowy młodzieży (kluby sportowe, obiekty sportowe).

SŁABE STRONY

- przemoc w rodzinie,
- brak specjalistów (lekarzy) w służbie zdrowia i brak sprzętu specjalistycznego (do podstawowych badań),
- słaba informacja docierająca do mieszkańców/ słaba komunikacja,
- brak miejsca dziennego pobytu dla osób starszych (niepełnosprawnych) - *adaptacja budynku Ośrodka Zdrowia*,
- brak lub małe zainteresowanie szkoleniami i doradztwem,
- „wypalenie” aktywności społecznej.

SZANSE/ MOŻLIWOŚCI

- dostęp do środków unijnych,
- dostęp do środków i realizacja programów społecznych,
- rozwój działań edukacyjnych dla różnych grup społecznych (szkolenia, kursy np. językowe, komputerowe i inne).

ZAGROŻENIA

- ujemny przyrost naturalny,
- starzenie się społeczeństwa,
- brak zatrudnienia,
- emigracja młodzieży i rodzin za granicę.

W trakcie przeprowadzania analizy SWOT grupa robocza zidentyfikowała najistotniejsze silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które mogą mieć kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów strategii. Na podstawie przeprowadzonej analizy i wniosków z diagnozy, pogłębionej wspólną dyskusją uczestników warsztatów, jednomyślnie zgodzono się, że przyszłość rozwoju gminy Łoniów tkwi w dobrym położeniu geograficznym, sprzyjających warunkach do prowadzenia produkcji rolno-ogrodniczej (dobre gleby) oraz zasobach surowcowych, ładnych krajobrazach oraz zabytkach. Na szczególną uwagę zasługują aktywne stowarzyszenia, działające na rzecz rozwoju społeczno- kulturalnego gminy.

3. Uwarunkowania rozwoju gminy Łoniów

Istniejące i potencjalne uwarunkowania rozwoju gminy Łoniów sklasyfikowano według poniższego podziału:

- występujące, uświadomione obszary problemowe,
- występujące lokalne zasoby, które stanowią szansę rozwoju gminy,
- wyzwania przyszłości, a więc te zewnętrzne czynniki, które mogą mieć istotne znaczenie dla gminy w przyszłości.

Wyznaczenie tych obszarów, określenie przestrzeni, w jakiej znajduje się gmina pozwalają określić priorytety rozwoju gminy. Obszary te w zależności od czasu i okoliczności zewnętrznych będą ulegać zmianie dlatego też należy prowadzić monitoring i ewaluację strategii.

a) Obszary problemowe

Poszukiwanie zewnętrznego kapitału na rozwój gminy

Poszukując inwestorów zewnętrznych warto też pomyśleć o przedsiębiorcach, którzy już na terenie gminy działają. W każdej gminie można znaleźć ludzi aktywnych, posiadających pomysły i kapitał, który mogą zainwestować. Należy pamiętać, że częścią oferty inwestycyjnej samorządu powinna być też rodzima przedsiębiorczość, o której nie można zapominać. Ważne jest, aby samorząd szukał możliwości promowania własnych przedsiębiorców, którzy mogą być ważnymi inwestorami na terenie gminy.

Koncentracja działań gminy w obszarze infrastruktury technicznej oraz inwestycjach mających charakter wyłącznie podnoszący poziom życia mieszkańców

Aktywna polityka gospodarcza gminy powinna zakładać inwestycje w kapitał zarówno ludzki jak i organizacyjny bądź techniczny. Koncentracja wydatków budżetu na sprawach wyłącznie konsumpcyjnych powoduje, że nie inwestuje się w przyszłość oraz nie tworzy warunków dla uzyskania przewagi konkurencyjnej w zakresie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lub lepiej wykształconych zasobów ludzkich.

Brak lokalnych partnerów dla instytucji samorządowych, którzy współdziałaliby w zakresie rozwoju gospodarczego

Sytuacja jaka ma miejsce w gminie Łoniów nie odbiega od standardów polskich gmin, zwłaszcza wiejskich. W gminie występuje wiele organizacji społecznych. Jednak żadna z organizacji nie jest ukierunkowana na zagadnienia z zakresu rozwoju gospodarczego. Powoduje to, że:

- samorząd nie ma lokalnego partnera, który współdziałałby w zakresie rozwoju gospodarczego,
- przedsiębiorcy nie mają organizacji, która mogłaby reprezentować stanowisko przedsiębiorców lub realizować dla nich określone działania,
- zewnętrzne instytucje nie mają lokalnego partnera, z którym mogłyby realizować swoje programy i projekty.

b) Wykorzystanie lokalnych zasobów

Położenie geograficzne i warunki przyrodnicze gminy

Gmina Łoniów posiada dobre gospodarczo położenie geograficzne związane z umiejscowieniem na skrzyżowaniu dróg (krajowej i międzynarodowej), w niedalekiej odległości od Tarnobrzega i Sandomierza.

Gmina Łoniów posiada dobre gleby, sprzyjający mikroklimat. Ma tu miejsce koncentracja produkcji rolniczej i rozwijającego się dynamicznie sadownictwa i warzywnictwa, co powoduje, że gmina Łoniów może być atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zewnętrznych w zakresie działalności gospodarczej związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym. Dobre gleby stanowią również dogodne warunki do rozwoju produkcji ekologicznej i opartego na niej przetwórstwa lokalnego. Istniejące oraz potencjalne akwenty wodne mogą być wykorzystane do organizacji wypoczynku i uprawiania hobby.

Unikalne w regionie zabytki

Gmina Łoniów to miejsce kultu Matki Boskiej Sulisławskiej w Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Sulisławicach. Znajdują się tu: kościół filialny p.w. Narodzenia Najświętszej Panny Marii oraz kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Panny Marii. Oba kościoły tworzą razem ciąg historyczny związany z parafią i obrazem Matki Boskiej, a razem z dzwonnica i ogrodzeniem tworzą zespół zabytków wpisany do rejestru zabytków. Na uwagę zasługuje również kościół parafialny p.w. św. Mikołaja oraz zespół pałacowy w Łoniowie.

Wykorzystanie słabych stron do tworzenia przewagi gminy

Przykładem pomysłów na wykorzystanie słabych stron gminy może być wyrobisko kopalni Piaseczno. Obecnie jest to nieatrakcyjny element pejzażu, jednak możliwość pozyskania środków finansowych na zagospodarowanie zniszczeń pokopalnianych stwarza warunki do rozwoju różnych form turystyki i wypoczynku, w oparciu o powstały, sztuczny zbiornik wodny.

Na bazie znajdujących się na terenie gminy „atutów” wytworzyć można zarówno określone nowe działalności gospodarcze, które mogą dać podstawę do tworzenia nowych miejsc pracy, jak również budować nowy wizerunek gminy, który wspomagać będzie realizację wyznaczonej strategii.

c) Obszary wyzwań przyszłości

Reformy gospodarcze w Polsce, integracja Polski z Unią Europejską, wpływ gospodarki światowej na Polskę, mają bezpośrednie przełożenie również na sytuację gminy Łoniów. Podobnie jak w każdym z powyższych obszarów, kwestie wyzwań przyszłości mają charakter procesu, a więc ulegać będą zmianom w czasie. Proces ten musi podlegać ocenie pod kątem znaczenia dla gminy Łoniów.

Aktualnymi wyzwaniami, które muszą zostać uwzględnione w procesie planowania są:

Kształtowanie ośrodków wiejskich przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

Bardzo ważne jest, aby kładąc nacisk na rozwój infrastrukturalny i techniczny gminy nie zapominać o ochronie istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych. Zrównoważony rozwój powinien opierać się na świadomym kształtowaniu dziedzictwa kulturowego, służącego następnym pokoleniom mieszkańców gminy.

Odnowa gminy Łoniów powinna polegać na zachowaniu i kształtowaniu najistotniejszych elementów dziedzictwa kulturowego, tak aby zachować wartości życia wiejskiego i tożsamość poszczególnych wsi. Szczególnie ważne są tu działania na rzecz skutecznego organizowania i integrowania życia społecznego w ośrodkach gminnych, jak również wspierania lokalnych inicjatyw.

Kreowanie atrakcyjności mieszkaniowej obszaru gminy

Istotnym czynnikiem kształtującym rozwój społeczny gminy jest tworzenie sprzyjających warunków do mieszkania na obszarach wiejskich, na co wpływa pozytywna odmienność wsi od obszarów zurbanizowanych, wysoka jakość środowiska przyrodniczego oraz dobre zaopatrzenie w infrastrukturę gwarantującą komfort zamieszkania.

Dostosowanie posiadanych zasobów ludzkich do wymagań rynku pracy

Należy pamiętać, że podstawą wszelkich zmian jest człowiek. Żadne zmiany nie są możliwe, jeżeli ludzie nie będą wiedzieli jak i co mają zrobić. Obecne wymagania rynku są, podobnie jak cała gospodarka, zmienne. Troska gminy o rozwój zawodowy mieszkańców, to umożliwienie mieszkańcom zdobycia zarówno nowych kwalifikacji, jak i umiejętności radzenia sobie na rynku pracy. Pozwoli to zapewnić dochody mieszkańcom, przeciwdziałać ubożeniu rodzin, aktywnie przeciwdziałać bezrobociu.

Kolejną kwestią pozostaje edukacja obywatelska. Aspekt ten jest związany ze świadomością mieszkańców w zakresie odpowiedzialności za swój los, kompetencji instytucji publicznych, świadomości zmian i konieczności dostosowywania się do nich.

Stymulowanie i promocja przedsiębiorczości

Działalność samorządu lokalnego jest ważnym elementem systemu wspierania przedsiębiorczości. Samorząd ma możliwość kształtowania sytuacji na lokalnym rynku poprzez instrumenty wspierające przedsiębiorczość, do których możemy zaliczyć:

- instrumenty infrastrukturalne (np. infrastruktura techniczna gminy),
- prawno-administracyjne (np. pozwolenia administracyjne, decyzje administracyjne ułatwiające podejmowanie działań inwestycyjnych, lokalne programy wspierające przedsiębiorczość),
- finansowe (np. podatki i opłaty lokalne),
- instrumenty o charakterze miękkiego wsparcia (np. informacja, doradztwo i szkolenia).

Czynnikiem skłaniającym do działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości jest:

- zapewnienie pracy dla mieszkańców gminy - przeciwdziałanie ubożeniu i bezrobociu,
- konkurencja gmin o inwestorów,
- rosnące wpływy z podatków w dochodach własnych gminy (podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz podatek od nieruchomości).

4. Cele strategiczne rozwoju gminy Łoniów

Najważniejsze zagadnienia rozwoju gospodarczego – priorytetowe kierunki strategii, zostały określone przez Zespół Strategiczny w trakcie pierwszego spotkania Zespołu.

Na podstawie wniosków z raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz własnych opinii i doświadczeń, po sformułowaniu licznych elementów rozwoju gminy Łoniów, Zespół określił a następnie przyjął następujące kierunki strategiczne rozwoju gminy Łoniów:

Stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez unowocześnianie branży rolno-ogrodniczej i przetwórczej oraz stwarzanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującej nowe technologie i trendy oraz lokalne zasoby

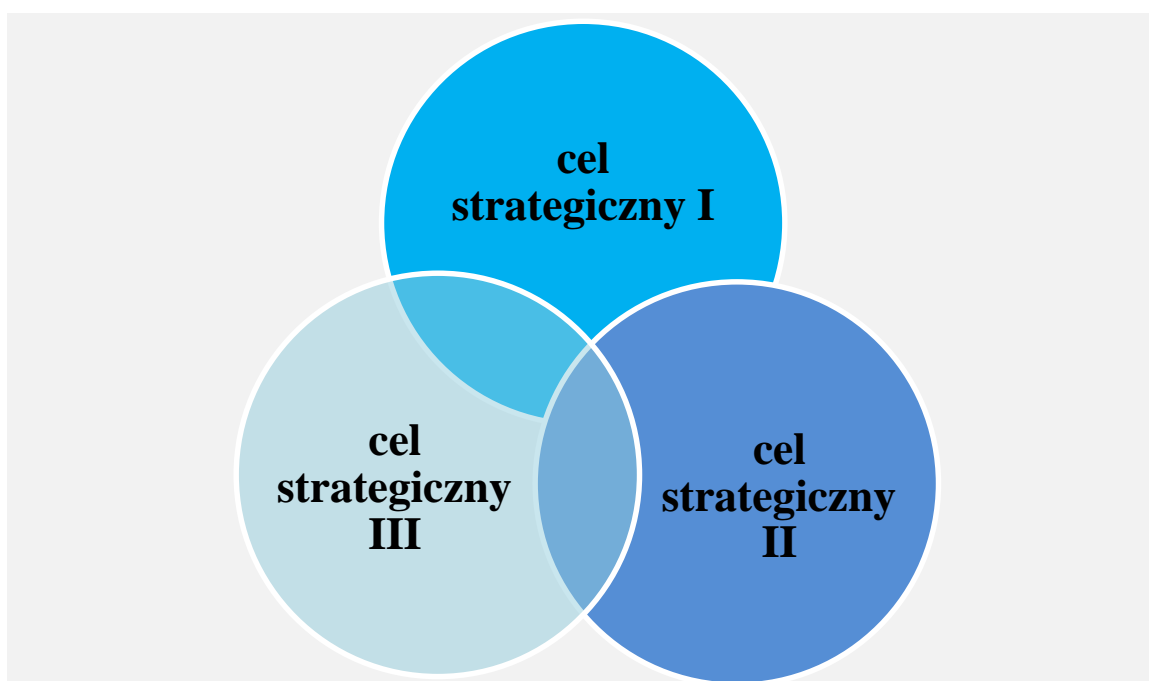
Unowocześnianie i tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej spełniającej oczekiwania i potrzeby mieszkańców i turystów

Pobudzanie aktywności mieszkańców, zachęcanie do współpracy partnerskiej i wykorzystania posiadanych zasobów kulturowych oraz przyrodniczych do rozwoju gminy

Wykorzystując atuty gminy oraz koncentrując działania na realizacji wszystkich powyższych celów strategii, będzie można uzyskać efekt synergii dający gminie Łoniów możliwość poprawy, zarówno jakości infrastruktury, jak i szeroko rozumianego kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie potencjału gospodarczego i rolniczego gminy z udziałem innowacyjnych przedsięwzięć, opartych o nowe technologie.

Należy pamiętać, że wszystkie cele strategiczne są wzajemnie powiązane i uwarunkowane, co oznacza, że zaniedbanie realizacji któregoś z nich narusza strategiczną równowagę i będzie powodować obniżenie skumulowanych efektów.

Rysunek 2 Korelacja celów strategicznych

Źródło: Opracowanie własne

W 2022 roku Gmina Łoniów to miejsce wyróżniające się w regionie nowoczesnym przetwórstwem owoców i warzyw, tworzącym miejsca pracy i stymulującym rozwój na wysokim poziomie produkcji rolno-ogrodniczej i przedsiębiorczości lokalnej. Nowoczesna infrastruktura techniczno-społeczna sprawia, że mieszkańcom żyje się dobrze, chętnie współpracują ze sobą, podejmując liczne inicjatywy promujące gminę, a bogactwo atrakcji historyczno-przyrodniczych i kultywowanie lokalnych tradycji przyciąga wielu turystów.

Gmina Łoniów zapewnia warunki sprzyjające dynamicznemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu i poprawie jakości życia mieszkańców efektywnie wykorzystując dostępne zasoby materialne i kapitał ludzki oraz pojawiające się w otoczeniu zewnętrznych okazje i szanse.

Stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez unowocześnianie branży rolno-ogrodniczej i przetwórczej oraz stwarzanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującej nowe technologie i trendy oraz lokalne zasoby

Inicjowanie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań dotyczących branży rolno-ogrodniczej i przetwórstwa rolno-gospodarczego

Wspieranie i promowanie aktywności gospodarczej wprowadzającej innowacyjnie rozwiązania przyjazne dla środowiska, bazujące na lokalnych zasobach

Unowocześnianie i tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej spełniającej oczekiwania i potrzeby mieszkańców i turystów

Rozbudowa i unowocześnianie infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu i poprawiającej komfort życia na terenie gminy

Rozwój i poprawa infrastruktury społecznej podnoszącej jakość życia na terenie gminy

Pobudzanie aktywności mieszkańców, zachęcanie do współpracy partnerskiej i wykorzystania posiadanych zasobów kulturowych oraz przyrodniczych do rozwoju gminy

Inicjowanie i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców

Kreowanie współpracy partnerskiej na rzecz kultywowania tradycji i wykorzystania zasobów lokalnych dla podniesienia atrakcyjności gminy

CEL STRATEGICZNY I

Stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez unowocześnianie branży rolno-ogrodniczej i przetwórczej oraz stwarzanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującej nowe technologie i trendy oraz lokalne zasoby

Cel operacyjny 1

Inicjowanie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań dotyczących branży rolno-ogrodniczej i przetwórstwa rolnego

Uzasadnienie

Rozwój obszarów wiejskich wiąże się z koncepcją wielofunkcyjności, polegającą na promowaniu rozwoju zarówno rolnictwa czy też ogrodnictwa w tym sadownictwa, jak i funkcji pozarolniczych tych obszarów. Bardzo ważne jest kształtowanie warunków dla prowadzenia różnorodnej działalności gospodarczej wraz z utrzymaniem wartości krajobrazowych i przyrodniczych, zachowaniem tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz rozwojem funkcji społecznych i kulturalnych gminy. Realizacja planowanych działań zwłaszcza tych związanych z przetwórstwem zwiększy atrakcyjność obszarów wiejskich jako miejsca do życia i pracy, przyczyni się do redukcji bezrobocia w gminie oraz pozwoli na kształtowanie produkcji rolnej z wykorzystaniem innowacyjnych technologii zgodnie z wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, zachowania krajobrazu.

Działania:

- szczegółowa melioracja i regulacja stosunków wodnych na terenie Gminy Łoniów,
- budowa przepompowni w rejonie wiosek nadwiślańskich,
- wykorzystanie wody ze zbiornika w Piasecznie do nawodnienia upraw rolniczych i sadowniczych,
- wspieranie inicjatywy polegającej na budowie małej przetwórnicy produkującej lokalne wyroby wg starych przepisów,
- utrzymywanie dobrych relacji i współpracy opartej na obopólnych korzyściach z uruchomioną przetwórnicy owoców i warzyw,
- zbudowanie kompleksowego systemu informacji dla branży rolniczej,
- inicjowanie tworzenia nowych grup producenckich dla poprawy możliwości zbytu płodów rolno-ogrodniczych,
- przygotowanie terenów pod inwestycje rolnicze.

Cel operacyjny 2

Wspieranie i promowanie aktywności gospodarczej wprowadzającej innowacyjnie rozwiązania przyjazne dla środowiska, bazujące na lokalnych zasobach

Uzasadnienie

Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich opartej o innowacyjne koncepcje przyjazne dla środowiska jest postrzegany jako niezbędny warunek przezwyciężenia niekorzystnych zjawisk takich jak: bezrobocie, kryzys w rolnictwie czy rosnąca skala ubóstwa. Stwarza szansę na racjonalne i efektywne zagospodarowanie posiadanych zasobów naturalnych, surowców jakich dostarcza rolnictwo oraz zapewnia szereg usług, które zaspokoją potrzeby lokalnej społeczności. Pośrednio przekłada się to na stymulowanie zamożności mieszkańców i zapewnienie wpływów do budżetu gminy. Realizacja tego celu tworzy warunki dla dywersyfikacji działalności gospodarczej i poprawy możliwości zatrudnienia, przyczyniając się tym samym do zrównoważonego rozwoju gminy.

Działania:

- przygotowanie terenów pod inwestycje ze wskazaniem rodzaju preferowanych przedsięwzięć,
- stosowanie zachęt wspierających przedsiębiorczość, poprawa obsługi przedsiębiorców i przyciąganie inwestorów,
- dostosowanie do wykorzystania dla celów rekreacyjnych zbiornika po byłej kopalni w Piasecznie,
- budowa ośrodka gastronomiczno – turystycznego przy jeziorze w Piasecznie,
- stworzenie warunków (inspirowanie i wspieranie przedsięwzięć) poprawiających zbyt produktów rolno-spożywczych – budowa na terenie położonym przy skrzyżowaniu dróg krajowych placu targowego - „giełdy”,
- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć przyjaznych dla środowiska z zakresu OZE (szkolenia, wizyty studyjne itp.)
- wykorzystanie wysypiska śmieci w Piasecznie dla pozyskania energii - biogaz, energia słoneczna i zamiana na energię elektryczną,
- zbudowanie systemu ułatwiającego dostęp do informacji o zakładaniu działalności gospodarczej i środkach finansowych na rozwój przedsiębiorczości,
- edukacja w kierunku agrobiznesu - utworzenie klasy zawodowej o kierunku ogrodniczo – przetwórczym,
- inicjowanie działań wspierających tworzenie gospodarstw agroturystycznych i baz noclegowych w atrakcyjnych miejscowościach,
- organizacja kursów, szkoleń dla mieszkańców z zakresu uruchamiania i prowadzenia działalności gospodarczej w preferowanych działalnościach: skup owoców i warzyw,

przetwórstwo, agroturystyka, obsługa ruchu turystycznego oraz potencjalnych źródeł finansowania, itp.,

- zwiększenie kompetencji kadr urzędniczych (szkolenie, wymiana doświadczeń z innymi samorządami).

CEL STRATEGICZNY II

Unowocześnianie i tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej spełniającej oczekiwania i potrzeby mieszkańców i turystów

Cel operacyjny 1

Rozbudowa i unowocześnianie infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu i poprawiającej komfort życia na terenie gminy

Uzasadnienie

Rozwój gospodarczy oparty o lokalną przedsiębiorczość i potencjalnych inwestorów zewnętrznych wymaga zapewnienia dogodnych warunków. Niezbędna jest poprawa stanu infrastruktury technicznej, przede wszystkim związanej z transportem drogowym, ale również rozbudowa kanalizacji i szybkiego Internetu. Zarówno poprawa infrastruktury drogowej zapewniającej bezpieczeństwo jak i rozwój pozostałych elementów infrastruktury (kanalizacja, Internet i inne) przyczyni się także do zapewnienia komfortu życia dla mieszkańców jak i przybywających tu turystów.

Działania:

- poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej (nawierzchnia dróg, pobocza, ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie- energooszczędne, odwodnienie – rowy, przepusty itp.),
- rozbudowa sieci teleinformatycznych umożliwiających dostęp do szybkiego Internetu dla wszystkich mieszkańców gminy,
- modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej (unowocześnienie sieci wodociągowej - wymiana przestarzałych rurociągów, hydrantów p.poż., rozbudowa sieci kanalizacyjnej),
- modernizacja sieci energetycznej (dwustronne zasilanie ważnych obiektów użyteczności publicznej),
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji i jego wdrażanie, rewitalizacja miejscowości,
- inwestycje w odnawialne źródła energii,

- zapobieganie degradacji środowiska,
- zapewnienie funkcjonowania usług e-urzędu, poprzez zapewnienie infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług w ramach e-administracji oraz przygotowanie pracowników i mieszkańców do korzystania z tych usług.

Cel operacyjny 2

Rozwój i poprawa infrastruktury społecznej podnoszącej jakość życia na terenie gminy

Uzasadnienie

Bardzo istotnym czynnikiem decydującym o atrakcyjności gminy zarówno dla lokalizacji działalności gospodarczej, odwiedzających turystów, jak i stałych mieszkańców, jest bogata oferta usług społecznych. Nieustanne zmiany zachodzące w gminie i w jej otoczeniu, postęp naukowo-techniczny, wzrost aspiracji ludności są z jednej strony źródłem nowych potrzeb społecznych, z drugiej implikują nowe sposoby ich zaspokajania. Zachodzące procesy i pojawiające się tendencje powodują konieczność podejmowania działań inwestycyjnych w infrastrukturę społeczną, która zapewni oczekiwaną jakość życia zarówno stałym jej mieszkańcom jak i turystom.

Działania:

- zagospodarowanie/wykorzystanie zbiornika wodnego w Piasecznie jako terenu turystycznego,
- odnowa parków, zagospodarowanie i odnowa stawów, utworzenie plaż oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie i rekreacyjnie,
- budowa przystanków autobusowych,
- budowa z dofinansowaniem środków unijnych świetlic wiejskich w miejscowościach, które ich nie posiadają,
- utworzenie miejsca spotkań/pobytu dla starszych mieszkańców - domy dla seniorów,
- zagospodarowanie pustych pomieszczeń w budynkach użyteczności publicznej np. w Ośrodku Zdrowia i innych,
- doposażenie jednostek OSP w sprzęt gaśniczy i w miarę potrzeb bieżące remonty obiektów strażackich,
- budowa basenu i innych obiektów kulturalno-rekreacyjnych,
- likwidacja starych, walących się budynków zagrażających bezpieczeństwu i pogarszających estetykę miejscowości,

- rozbudowa infrastruktury turystycznej - wyznaczenie ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, punktów przystankowych dla turystów, budowa trasy rowerowej przy drodze powiatowej,
- renowacja/remonty budowli i obiektów zabytkowych o dużym znaczeniu historycznym dla gminy i regionu, oznakowanie /tablice informacyjne itp./
- zagospodarowanie „dołka” i „zwałki” piaseczyńskiej pod kątem atrakcji turystycznej,
- usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu.

CEL STRATEGICZNY III

Pobudzanie aktywności mieszkańców, zachęcanie do współpracy partnerskiej i wykorzystania posiadanych zasobów kulturowych oraz przyrodniczych do rozwoju gminy

Cel operacyjny 1

Inicjowanie i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców

Uzasadnienie

Zachęcanie i aktywizowanie mieszkańców do partnerskiej współpracy wymaga dobrych wzorców oraz wsparcia edukacyjnego w tym zakresie. Jest wiele przykładów na to, że zaktywizowana społeczność może odgrywać istotną rolę w kreowaniu pozytywnego wizerunku gminy poprzez aktywne włączanie się w realizację różnych inicjatyw wykorzystujących walory gminy i promujących je i przyczyniać się tym samym aktywnie do jej rozwoju.

Działania:

- organizowanie spotkań, szkoleń, kursów językowych dla ludzi starszych,
- szkolenia mieszkańców z zakresu postaw społecznych, organizowania się, podejmowania wspólnych przedsięwzięć i skutecznej współpracy partnerskiej z JST i innymi organizacjami i instytucjami,
- organizowanie spotkań, szkoleń oraz kursów komputerowych dla osób w wieku średnim,
- działania aktywizujące lokalną społeczność,
- organizowanie i promowanie imprez, które będą integrować mieszkańców poszczególnych miejscowości,

- cykliczne organizowanie spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych i lokalnymi liderami, działaczami społecznymi np. „Dzień społecznika”,
- ogłaszanie konkursu na najlepszą inicjatywę społeczną w danym roku.

Cel operacyjny 2

Kreowanie współpracy partnerskiej na rzecz kultywowania tradycji i wykorzystania zasobów lokalnych dla podniesienia atrakcyjności gminy

Uzasadnienie

Pożądanym stopniem aktywności społecznej jest dobra współpraca partnerska rozwijająca się na różnym poziomie: lokalnym, regionalny, krajowym, międzynarodowym. Taki stopień aktywności stwarza wiele możliwości do realizacji we współpracy wartościowych przedsięwzięć opartych o tradycje i zasoby lokalne z pożytkiem dla wszystkich interesariuszy.

Aktywność mieszkańców, partnerska współpraca i ich zaangażowanie się w kultywowanie lokalnych tradycji i obrzędów oraz promocję, to jeden z bardzo istotnych czynników rozwoju i kreowania korzystnego wizerunku gminy.

Działania:

- aktywizacja Kół Gospodyń Wiejskich i partnerska współpraca z instytucjami i ościennymi gminami,
- zwiększenie oferty imprez o charakterze sportowym dla młodzieży,
- zwiększenie liczby imprez kulturalnych dla mieszkańców w stolicy gminy i sołectwach,
- promocja potraw regionalnych w każdej wsi np. na dożynkach gminnych i imprezach wiejskich,
- wykreowanie nowych pomysłów na promocję lokalnych zasobów kulinarnych, kulturowych, obrzędów itp.,
- organizowanie imprez wiejskich kultywujących lokalne tradycje, obyczaje, historię i kulturę,
- uatrakcyjnianie oferty gminy skierowanej do potencjalnych turystów i ruchu pielgrzymkowego ze szczególnym wyeksponowaniem walorów Sanktuarium Maryjnego w Sulisławicach,
- utworzenie ścieżek edukacyjnych, historyczno – przyrodniczych,
- powrót do tradycji, ożywienie przepisów kulinarnych naszych babć itp.,
- poszerzenie oferty działań Gminnego Ośrodka Kultury w Łonowie.

5. Podsumowanie zadań służących poprawie sytuacji na obszarze gminy

Zidentyfikowane, na podstawie oceny sytuacji społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT problemy były podstawą do określenia zadań zmierzających do poprawy sytuacji na obszarze gminy Łoniów. Członkowie Zespołu Strategicznego zgłosili szereg zadań, których realizacja przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Zadania określano w odniesieniu do celów strategicznych rozwoju gminy.

W ramach celu I Samorząd Gminy Łoniów z uwagi na korzystne warunki glebowo –klimatyczne i tradycje rolno-ogrodnicze stawia na rozwój nowoczesnych technologii w rolnictwie i wspieranie wdrażania pojawiających się trendów w rozwoju obszarów wiejskich. Szczęólnego znaczenia upatruje się w wykorzystaniu walorów wsi do pozarolniczej aktywności jej mieszkańców przede wszystkim w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego i sprzedaży bezpośredniej produktów przez gospodarstwa i rozwój bazy gospodarstw agroturystycznych. Realizowane więc będą działania sprzyjające rozwojowi drobnej przedsiębiorczości wykorzystującej lokalne zasoby. Planowane są działania edukacyjne dotyczące zakładania i prowadzenia działalności łącznie z potencjalnymi źródłami finansowania. Ponadto przewidziany jest cały szereg działań wspierających w tym zakresie (przygotowanie terenów inwestycyjnych, wprowadzenie ulg podatkowych) łącznie z usprawnieniem obsługi potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców, rozwijanie systemu informacji gospodarczej i promocji lokalnej przedsiębiorczości.

Zadania związane z infrastrukturą techniczną są obecnie podstawowym rodzajem działań realizowanych przez gminę. Poprawa stanu infrastruktury technicznej, przede wszystkim związanej z transportem drogowym, ale również rozbudowa sieci kanalizacyjnej, szybkiego Internetu ważnej dla tworzenia dogodnych warunków dla potencjalnych inwestorów na terenie gminy. Chodzi także o poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz poprawę dostępności do różnych atrakcyjnych miejsc na terenie gminy. Gmina zmierza do tworzenia na swoim terenie pełnej infrastruktury technicznej, tak więc przeważająca część działań koncentrować się będzie na modernizacji systemu dróg łącznie z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, rowy, oświetlenie, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie i estetyka centrów wsi itp.) oraz budowie kanalizacji i gazyfikacji. Rozbudowa systemów kanalizacji przyczyni się do poprawy jakości wód, a przez to również do poprawy środowiska naturalnego. Dążąc do wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną poprawiamy warunki życia społeczności gminy, ale pośrednio przyczyniamy się także do poprawy atrakcyjności terenów gminy dla potencjalnych inwestorów i turystów.

Działania realizowane w ramach III celu strategicznego pozwolą rozwinąć gminę Łoniów pod względem kulturowym, przyczynią się do poprawy wizerunku jako gminy atrakcyjnej dla turystów

i amatorów turystyki wiejskiej i bardzo dobrymi warunkami do rozwoju aktywnych form wypoczynku. Kluczem do rozwoju w tym kierunku jest pobudzenie aktywności społecznej, włączenie lokalnych społeczności do współpracy w wykorzystaniu i promocji posiadanych walorów kulturowych i przyrodniczych oraz działania edukacyjne (kursy specjalistyczne, szkolenia) w tym zakresie skierowane do mieszkańców. Gmina stara się rozwijać działalność kulturową na swoim terenie, dlatego wśród zaplanowanych zadań na najbliższe lata znalazły się m.in. utworzenie ścieżek edukacyjnych historyczno- przyrodniczych, organizacja cyklicznych imprez lokalnych na terenie gminy („Pierogarnia”, dożynki i inne). Zakłada się inicjowanie nowych przedsięwzięć i imprez promujących lokalne zasoby oraz aktywność mieszkańców np. konkurs – na najlepszą inicjatywę społeczną w danym roku czy też obchody „Dnia społecznika”. Gmina będzie szczególnie wspierała inicjatywy obywatelskie o zasięgu nie tylko lokalnym oparte na współpracy partnerskiej różnych organizacji i instytucji.

CZĘŚĆ IV WDROŻENIOWA

1. Zadania realizacyjne i ich finansowanie

Realizacja zadań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Łoniów będzie odbywała się w określonym czasie i kolejności. O kolejności realizacji poszczególnych działań będą decydowały takie czynniki jak ich „ważność” oraz „pilność”. Samorząd musi dokonywać bardzo często trudnych wyborów uwzględniając te aspekty przy jednoczesnym uwzględnieniu różnego rodzaju ograniczeń, przede wszystkim finansowych, organizacyjnych i czasowych. Odzwierciedleniem zadań inwestycyjnych, uwzględniającym te zależności i powiązania jest wieloletni plan inwestycyjny.

Gmina Łoniów będzie prowadziła aktywną politykę inwestycji oraz wdrażania nowych rozwiązań. Przejawia się to w ilości planowanych projektów i zadań inwestycyjnych. W dominującej większości są to działania, które będą realizowane z udziałem środków zewnętrznych, z budżetu Unii Europejskiej i innych dotacji.

Mimo dużej samodzielności gminy i w miarę zrównoważonej gospodarki finansowej niezbędne jest wsparcie planowanych procesów rozwojowych środkami zewnętrznymi.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Łoniów przedstawiają się następująco:

- środki własne budżetowe na realizację zadań własnych gminy;
- krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:

-środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014 – 2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności),

-środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego,

-inne zagraniczne środki finansowe,

-krajowe środki finansowe,

-inne źródła finansowania;

- komercyjne instrumenty finansowe, w tym:

-pożyczki i kredyty bankowe,

-leasing finansowy,

-inne;

- fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego.

Decyzja o wykorzystaniu określonych źródeł finansowania inwestycji będzie poprzedzona analizą ryzyka zewnętrznego i wewnętrznego, a także będzie wynikać z bieżących i strategicznych planów funkcjonowania gminy, przy jednoczesnej dbałości o bezpieczeństwo i stabilności finansową jednostki w długim okresie.

Działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Łoniów będą finansowane przez różne podmioty. W poniższej tabeli przedstawione zostały potencjalne źródła finansowania zadań gminy z wykorzystaniem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Wykres 14 Potencjalne źródła finansowania zadań gminy w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Nazwa programu	Przewidziane obszary wsparcia
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego	• Innowacje i nauka,• Konkurencyjna gospodarka,• Efektywna i zielona energia,• Dziedzictwo naturalne i kulturowe,• Nowoczesna komunikacja,• Rewitalizacja miejscowości,• Sprawne usługi publiczne,• Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo,

	• Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, • Otwarty rynek pracy.
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	• Gospodarka niskoemisyjna, • Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, • Transport i bezpieczeństwo energetyczne.
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	• Powszechny dostęp do szybkiego Internetu, • Rozwój e-administracji, • E-integracja osób wykluczonych cyfrowo.
Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER)	• Zatrudnienie i mobilność pracowników, • Włączenie społeczne osób wykluczonych i walka z ubóstwem, • Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, • Wzmacnianie sprawności i efektywności państwa.
Program Operacyjny Polska Wschodnia	• Przedsiębiorcza Polska Wschodnia, • Nowoczesna Infrastruktura Transportowa, • Ponadregionalna Infrastruktura Kolejowa.
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	• Transfer wiedzy i działalność informacyjna, • Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw, • Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych, • Inwestycje w środki trwałe, • Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych, • Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej, • Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (w tym budowa lub modernizacja dróg lokalnych, gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje w

	obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej, inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów, ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego), • Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów,• Tworzenie grup i organizacji producentów,• Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne,• Rolnictwo ekologiczne,• Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,• Współpraca,• Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER.

Źródło: opracowanie własne

2. Spójność strategii z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym, krajowym oraz z założeniami Unii Europejskiej

Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 jest spójna z zapisami dokumentu Europa 2020, będącym instrumentem strategicznym Unii Europejskiej. W wyżej wymienionym dokumencie zdefiniowano 5 podstawowych celów:

- **Zatrudnienie:** 75 proc. osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę,
- **Badania i rozwój:** na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3 proc. PKB UE,
- **Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii:** należy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., 20 proc. energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20 proc.
- **Edukacja:** ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10 proc., min. 40 proc. osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe,
- **Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.**

Poszczególne cele Strategii Gminy Łoniów wprost wpisują się w najważniejsze założenia programowe Strategii Europa 2020.

Tabela 16 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Europa 2020

Cele strategiczne Strategii Europa 2020 → Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ↓	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
Cel 1					
Cel 2					
Cel 3					

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument ten opiera się na trzech celach strategicznych:

- sprawne i efektywne państwo,
- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna.

Wskazuje on na potrzebę działań, które mają wpływać na rozwój kapitału społecznego poprzez podnoszenie jakości usług edukacyjnych, wspieranie postaw obywatelskich, co jest spójne z celem II i III strategii gminy.

Kolejny obszar działania dotyczy konkurencyjnej gospodarki, który wiąże się m.in. z poprawą warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwiększeniem nacisku na racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi, co łączy się z celem I strategii gminy. Dodatkowo konkurencyjna gospodarka nierozzerwalnie łączy się z nowoczesną infrastrukturą na co zwracają uwagę działania zawarte w celu II strategii gminy.

Tabela 17 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Kraju Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów			
	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1			
Cel 2			
Cel 3			

Źródło: Opracowanie własne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

W tym przypadku Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 również wykazuje zgodność z ministerialnym dokumentem dotyczącym koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego.

Tabela 18 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Cele strategiczne Koncepcji Przestrzennego Zagospodar. Kraju → Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ↓	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5	Cel 6
Cel 1						
Cel 2						
Cel 3						

Źródło: Opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej. Jej kluczowym założeniem (cel 1) jest wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów, w tym potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich. Jednym ze strategicznych wyzwań, na które polityka regionalna musi odpowiedzieć jest wykorzystanie potencjału zasobów naturalnych i kulturowych dla rozwoju regionalnego, co bezpośrednio przekłada się na założenia Strategii Rozwoju Gminy Łoniów, która zarówno rozwój społeczny jak i gospodarczy upatruje w wykorzystaniu własnych zasobów lokalnych.

Cel 2 Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zakłada poprawę sytuacji mieszkańców w zakresie dostępu do dóbr i usług publicznych, cel 3 nakierowany jest na kreowanie warunków prorozwojowych, w tym również poprzez tworzenie sieci współpracy między różnymi podmiotami na rzecz wzmocnienia zarządzania politykami regionalnymi oraz budowania kapitału społecznego.

Tabela 19 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Regionalnego → Cele Strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ↓	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1	■		
Cel 2		■	■
Cel 3	■		

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Strategia ta obejmuje pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, dla których wspólnym mianownikiem jest ich sytuacja społeczno-gospodarcza. Zgodnie ze strategią, do 2020 r. rozwój makroregionu powinien polegać przede wszystkim na:

- podnoszeniu innowacyjności gospodarki,
- rozwoju umiejętności osób pracujących, tak by odpowiadały one potrzebom nowoczesnej gospodarki oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- budowie nowoczesnej infrastruktury transportowej i elektroenergetycznej.

Tabela 20 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Polski Wschodniej → Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ↓			
	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1			
Cel 2			
Cel 3			

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 wykazuje pełną zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Cel 1 Strategii rozwoju województwa dotyczy rozwoju systemów infrastruktury technicznej i społecznej i zakłada podobnie jak w strategii gminy, rozwój systemów informatycznych- szerokopasmowego dostępu do Internetu, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz unowocześnienie już istniejącej infrastruktury.

Cel strategiczny 2 i 3 dokumentu wojewódzkiego zakłada tworzenie otoczenia przyjaznego dla powstawania i rozwoju biznesu z sektora MSP oraz kładzie nacisk na rozwój branż kluczowych dla rozwoju województwa oraz kształtowanie specjalizacji regionalnej w gospodarce. Odzwierciedleniem tych założeń jest I cel strategiczny gminy, który zakłada stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości zwłaszcza poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworzenie grup producenckich. Cel I Strategii Rozwoju Gminy Łoniów wpisuje się również w cel 5 strategii województwa, który zakłada rozwój nowoczesnego rolnictwa.

Cel 3 strategii województwa odnosi się również do rozwoju zasobów ludzkich, który w strategii gminy ma odzwierciedlenie w działaniach związanych z podnoszeniem kwalifikacji mieszkańców oraz kształtowaniem postaw obywatelskich i zachęcaniem do aktywności społecznej.

Bardzo istotne miejsce zarówno w strategii województwa (cel 6) jak i w strategii gminy zajmują kwestie związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów przyrody i dóbr kultury, które mają służyć rozwojowi gminy.

Tabela 21 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5	Cel 6
Cel 1						
Cel 2						
Cel 3						

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 pozostają w zgodności z zapisami Strategii Rozwoju Powiatu Sandomierskiego, która skonstruowana została w oparciu o 4 cele strategiczne:

- infrastruktura techniczna i ochrona środowiska,
- konkurencyjna gospodarka lokalna,
- budowa kapitału ludzkiego,
- rozwój usług publicznych.

Strategia Rozwoju Powiatu podobnie jak dokument gminy zakłada organizację sprawnego systemu komunikacji, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz budowanie konkurencyjnej oferty rynkowej opartej na zasobach lokalnych.

W obszarze związanym z rozwojem kapitału ludzkiego obydwaj dokumenty zakładają podjęcie działań na rzecz rozwoju edukacji szkolnej i pozaszkolnej, na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji postaw obywatelskich.

Tabela 22 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Powiatu Sandomierskiego

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Łoniów → ↓	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4
Cel 1				
Cel 2				
Cel 3				

Źródło: Opracowanie własne

3. Monitoring i ewaluacja strategii

Prawidłowe zarządzanie strategiczne powinno wykazywać wysoki stopień elastyczności tak aby dostosowywać się do bieżących uwarunkowań wewnętrznych (np. możliwości budżetowych) oraz zewnętrznych (np. zmieniająca się sytuacja polityczna, gospodarcza i społeczna). Władze samorządowe na podstawie informacji zwrotnych będą dostosowywać założenia strategii do bieżących wyzwań i potrzeb rozwojowych, tak aby zapewnić jego najwyższą efektywność.

Monitorowanie i okresowa ocena stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy odbywać się będzie w powiązaniu z kierownikami komórek realizujących poszczególne zadania, Wójtem Gminy i Radą Gminy Łoniów.

Każde zadanie powinno posiadać kartę realizacji, która powinna zawierać planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych dostosowanych do określonego zadania (np. czas realizacji, liczba osób korzystających, długość drogi, itp.). Osoba odpowiedzialna za realizację zadania przedstawia terminy zbierania niezbędnych informacji. Karty oceny składane będą do wyznaczonej komisji Rady Gminy koordynującej monitoring i ocenę realizacji Strategii rozwoju oraz komisji „branżowych”.

Bieżąca ocena powinna pozwolić na dostosowanie projektów lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych.

Ocena realizacji Strategii będzie polegała na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi, a rzeczywistymi efektami – na podstawie kart oceny realizacji zadania.

Oceny realizacji Strategii dokonywać się będzie poprzez:

- analizę kart oceny realizacji zadań i bieżącego reagowania na zmieniające się warunki – tej analizy dokonywać będą komisje branżowe Rady Gminy w trakcie swoich posiedzeń,
- coroczny przegląd realizacji Strategii na sesji Rady Gminy w terminie do 15 listopada. Sesja ta mająca charakter sesji planistycznej wprowadzać będzie niezbędne zmiany. Uczestnikami tej sesji powinni być także kierownicy merytorycznych referatów Urzędu Gminy oraz partnerzy społeczni.

Głównym koordynatorem monitoringu i oceny będzie wyznaczona Komisja Rady Gminy Łoniów.

Podczas dorocznej sesji ewaluacyjnej przedstawiany będzie stopień realizacji Strategii. Jednocześnie będzie możliwość wprowadzania zadań lub projektów, które uzyskały akceptację właściwych Komisji Rady Gminy.

Strategiczna Sesja Rady Gminy powinna wyprzedzać sesje dotyczące projektowania budżetu Gminy, wskazując kierunki prac nad budżetem.

4. Wskaźniki realizacji strategii

W procesie tworzenia Strategii gminy istotną rolę obok budowania celów strategicznych, operacyjnych oraz sposobów ich realizacji odgrywa również wprowadzenie kontroli realizacji poszczególnych celów. Zestaw poniższych wskaźników oceniających może stanowić ważny element wzmacniający realizację strategii.

Cel strategiczny I

Stymulowanie rozwoju gospodarczego poprzez unowocześnianie branży rolno-ogrodniczej i przetwórczej oraz stwarzanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującej nowe technologie i trendy oraz lokalne zasoby

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Liczba uczestników szkoleń z zakresu przedsiębiorczości oraz nowoczesnego rolnictwa	osoby	UG w Łoniowie
Liczba nowych zrzeszeń branżowych – grup producenckich	szt.	UG w Łoniowie
Liczba przeprowadzonych inwestycji na rzecz regulowania stosunków wodnych na terenie gminy	szt.	UG w Łoniowie
Liczba nowych inicjatyw na rzecz promocji lokalnej produkcji rolniczej oraz przedsiębiorczości	szt.	UG w Łoniowie
Powierzchnia przygotowanych przez gminę terenów inwestycyjnych	ha	UG w Łoniowie
Liczba podmiotów gospodarczych, które skorzystały z gminnego wsparcia	szt.	UG w Łoniowie

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny II

Unowocześnianie i tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej spełniającej oczekiwania i potrzeby mieszkańców i turystów

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Długość nowobudowanych dróg gminnych	km	UG w Łoniowie
Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km	UG w Łoniowie
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km	UG w Łoniowie
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km	UG w Łoniowie
Długość wybudowanej sieci gazowej	km	UG w Łoniowie
Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do Internetu	%	UG w Łoniowie
Długość wybudowanych chodników	km	UG w Łoniowie
Liczba nowych punktów oświetlenia	szt.	UG w Łoniowie
Długość wyznaczonych tras turystycznych	km	UG w Łoniowie
Liczba nowych przystanków autobusowych	szt.	UG w Łoniowie
Powierzchnia rozbudowanych/zmodernizowanych budowli użyteczności publicznej	m ²	UG w Łoniowie
Powierzchnia wybudowanych świetlic wiejskich	m ²	UG w Łoniowie
Powierzchnia wybudowanych obiektów kulturalno-rekreacyjnych	m ²	UG w Łoniowie

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny III

Pobudzanie aktywności mieszkańców, zachęcanie do współpracy partnerskiej i wykorzystania posiadanych zasobów kulturowych oraz przyrodniczych do rozwoju gminy

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Liczba inicjatyw na rzecz podnoszenia wiedzy oraz rozwijania pasji i zainteresowań mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych	szt.	UG w Łoniowie
Liczba wydarzeń i inicjatyw promujących gminę i jej zasoby lokalne	szt.	UG w Łoniowie
Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na terenie gminy	szt.	UG w Łoniowie
Liczba oddolnych inicjatyw zgłoszonych w konkursach w ramach budżetu gminy	szt.	UG w Łoniowie
Liczba przeprowadzonych szkoleń podnoszących kwalifikacje mieszkańców gminy	szt.	UG w Łoniowie

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i wykresów

Tabele

Tabela 1 Zaopatrzenie w gaz w gminie Łoniów w latach 2012-2014.....	15
Tabela 2 Komunikacja drogowa w 2014 roku	17
Tabela 3 Użytkowanie gruntów w gminie Łoniów. Stan w dniu 31XII 2013 r.	20
Tabela 4 Klasyfikacja bonitacyjna gleb	22
Tabela 5 Podmioty gospodarcze w gminie Łoniów w latach 2012-2014.....	24
Tabela 6 Liczba i struktura ludności oraz liczba osób aktywnych zawodowo w 2014 roku.....	29
Tabela 7 Ludność w wieku produkcyjnym i bezrobotni w 2014 roku	29
Tabela 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2011-2013	30
Tabela 9 Kwoty świadczeń dla osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2011-2013	31
Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2011-2013.....	31
Tabela 11 Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych w Łoniowie oraz Gimnazjach według grup wieku w latach 2012-2014	33
Tabela 12 Struktura dochodów budżetowych w gminie Łoniów w latach 2011-2015	37
Tabela 13 Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Łoniów w latach 2011-2015.....	38
Tabela 14 Analiza wydatków budżetowych w gminie Łoniów w latach 2011-2015.....	39
Tabela 15 Dochody i wydatki w gminie Łoniów w latach 2011-2015.....	40
Tabela 16 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Europa 2020.....	77
Tabela 17 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.....	78
Tabela 18 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.....	79
Tabela 19 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	80
Tabela 20 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020.....	81

Tabela 21 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 83

Tabela 22 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Łoniów ze Strategią Rozwoju Powiatu Sandomierskiego 84

Wykresy

Wykres 1 Użytkowanie gruntów rolnych w gminie Łoniów w 2014r. 20

Wykres 2 Gospodarstwa rolne według grup użytków rolnych według powszechnego spisu rolnego 2010 w gminie Łoniów..... 23

Wykres 3 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2013-2014r.r.według sekcji PKD..... 24

Wykres 4 Ludność według płci w latach 2012-2014 28

Wykres 5 Liczba czytelników w latach 2012 – 2014..... 35

Wykres 6 Liczba ludności w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku 41

Wykres 7 Powierzchnia powiatu sandomierskiego i wybranych gmin w 2013 roku w km²..... 42

Wykres 8 Liczba os. bezrobotnych w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku 42

Wykres 9 Dochody i wydatki na 1 mieszkańca w zł w wybranych gminach powiatu sandomierskiego 43

Wykres 10 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 roku..... 44

Wykres 11 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze GOSPODARKA..... 49

Wykres 12 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze ŚRODOWISKO 49

Wykres 13 Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE..... 50

Wykres 14 Potencjalne źródła finansowania zadań gminy w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 74

Rysunki

Rysunek 1 Proces zarządzania strategicznego.....	6
Rysunek 2 Korelacja celów strategicznych.....	62

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Łoniów. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminy. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno- gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo znak: WPN-II.410.33.2016.EC z dnia 21.03.2016) oraz Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo znak: NZ.9022.5.36.2016 z dnia 11.04.2016) odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022.

Strategia Rozwoju Gminy Łoniów na lata 2015-2022 była poddana konsultacjom społecznym i została zaakceptowana.

Przewodniczący Rady Gminy

Antoni Szpak